

»SLOVENE« velja
po pošti na vsi strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Za inozemstvo celoletno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za inozemstvo 35—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvesta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 4-50
redni razglas, poslane
ltd. po K 6—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 10.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7563.

Razvoj vladne krize.

Pogajanja.

Belgrad, 27. julija. Poslednja poročila o pogajanjih zastopnikov posameznih strankarskih skupin, ki naj bi vstopile v bodočo vladno, se označujejo v gotovih političnih krogih kot povoljna tako, da pride do sestave nove vlade morda še tekom sobote.

Belgrad, 27. julija. Jutri ob 10. dopoldne bo seja radikalnega kluba, ki ji bo predsedoval Joca Jovanović. Pri tej priliki bodo dr. Vesnić, dr. Janković in St. Protić poročali o dosedanjih pogajanjih z demokratsko stranko ter opisali težkoče, ki ovirajo rešitev ministrske krize. Od sklepov te seje radikalnega kluba je odvisen nadaljnji potek krize.

LDU Zagreb, 26. julija. »Riječ« poroča iz Belgrada, da je imel danes Demokratski klub sejo, na kateri je minister Svetozar Pribičević podal svoj referat o današnjem razgovoru z delegati parlamentarne zajednice glede sestave nove vlade. Narodni klub nudi demokratom za hrvatsko deželno vladno poverjeništvu za notranje posle in zdravstvo, demokrati pa zahtevajo namesto zdravstva poverjenika za prosveto in vero. V Sloveniji zahteva Jugoslovanski klub, da prevzame notranje posle zunajstrankarski uradnik dr. Ratej, demokrati pa hočejo poverjeništvu za socialno politiko in poverjeništvu za javna dela. Ako se poverjeništvu za notranje posle nevtralizira, zahtevajo demokrati zase prosveto in pravosodje. Za Bosno zahtevajo radikalci zase predsedstvo vlade, predsednik bi moral biti Srb, demokrati pa zahtevajo notranje zadeve.

LDU Belgrad, 27. julija. Na sestanku Protića in Krizmana, na katerem sta razpravljala o agrarnem vprašanju, je Protić izjavil, da sprejme predlog ministra Krizmana glede uvedanja agrarne administracije, kakor se to trdi v kompetentnih krogih. Verjetno je, da bo Protić pristal na to, da se podaljša zakupni rok od enega leta na štiri leta. Ministra pa se nista strinjala v vprašanju člena 6 in 7 agrarne reforme (vprašanje bosenskih beglukov). Razgovori o tem vprašanju se bodo še nadaljevali.

Pogoji za vstop v vladno.

Belgrad, 27. julija. Demokrati zahtevajo, naj ostane dalmatinska pokrajinska vlada nedotaknjena. Ta zahteva izvirja iz

okolščine, da je podpredsednik dalmatinske vlade demokratski eksponent.

Belgrad, 27. julija. Vprašanje izvoza in uvoza še ni rešeno. Parlamentarna zajednica bi bila pripravljena, dovoliti izvoz kornu, nikakor pa ne more pristati na zahtevo demokratske zajednice, naj se dovoli svoboden izvoz letošnjega pridelka pšenice v večjih kontingentih, prej nego bi bili preskrbljeni naši pasivni kraji in prej nego bi padle cene v državi.

Belgrad, 27. julija. Naš dopisnik je poročal, da so demokrati sprožili pri pogajanjih tudi vprašanje predsednika parlamenta. Parlamentarna zajednica stoji na stališču, da se to vprašanje mora rešiti v parlamentu z glasovanjem. Nikakor ne more dopustiti provizorija, da bi parlamentu predsedoval trajno podpredsednik. To vprašanje je tem važnejše, ker bodo v vrhovnem odboru za volitve predsednik parlamenta in oba podpredsednika.

Vprašanje ustave.

Belgrad, 27. julija. Pri medstrankarskih pogajanjih se je razpravljalo tudi vprašanje ustave. Sprejet je bil predlog, naj vsaka politična skupina izdela načrt o notranji ureditvi države.

Volivna pravica uradnikov.

Belgrad, 27. julija. Glede člena 15. volivnega zakona so se stranke že toliko sporazumele, da se pasivna volivna pravica prizna izmed državnih uradnikov samo ministrom. Nekateri bi hoteli, da bi dobili pasivno volivno pravico tudi državni svetniki in vsučiliški profesorji. Z ozirom na to se poudarja od druge strani, da če uradniki nimajo pasivne volivne pravice, potem se pač nikomur ne more priznati tako važen privilegij.

Protić proti Pribičeviću.

Belgrad, 27. julija. Današnja »Samouprava« prinaša razgovor s Stojanom Protićem, v katerem pravi, da ni bilo od Pribičevića lojalno, niti pošteno, da pri poslednji parlamentarni seji ni obvestil vlade o svojem koraku, da si je prej obetal v ministrskemu svetu, da bo to storil. O svojem koraku bi bil moral obvestiti Ljubo Davidovića, ali pa izstopiti iz vlade. Vsej ministrski krizi je kriv Svetozar Pribičević s svojo politiko.

časopisje se vprašuje zama, odkod ta insinucija. Ekstremno radikalno časopisje pa seveda prinaša hvalospeve. Govori se o parlamentarni ministrski krizi.

ALBANSKI NAPAD NA VALONO.

LDU Belgrad, 27. julija. Iz Drača javljajo: Dne 17. t. m. ob šestnajstih so poizkusili Albanci prodreti skozi žične ovire italijanskih pozicij v Valoni. Italijani so otvorili na napadalec hud ogenj. Bitka je trajala pet ur. Na obeh straneh je mnogo izgub.

za hrvaško industrijo. Ostane tedaj za aprovizacijo naših mest in za potrebo naše industrije 670 do 1120 ton. To se pravi ne upošteva aprovizacije zamore naša industrija dobivati le polovico premoga, kar ga rabi za svoj obrat. Na Hrvaškem premoga primanjkuje, v Bosni ga je odveč, kar pa ne pride v poštev vsled pomanjkanja prevoznih sredstev. V Srbiji se pričene produkcija dvigati — brezdomno vsled tamošnje znatno višje cene premoga — vendar pa to z ozirom na potrebe v kraljestvu, vsaj do sedaj, še prav nič ne zaleže.

Vrhu tega nismo na Slovenskem prav nič sigurni, da se nam ne bi kak določeni kontingent oddaje zvišal, ali kaka nova oddaja naprtla. Sladkorne tovarne v Jugoslaviji na primer imajo letos dovolj repe, a nimajo še premoga. Rabijo za kampanjo 120.000 ton. To je treba kriti, in sicer ob času kampanje hitro in nepretrgoma. Ali in koliko nam bo treba dati v ta namen premoga iz Slovenije še ni znano.

Res je, da je dobiti angleški premog

na trgu. A ne glede na to, da mora biti vsa kurilna naprava za uporabo angleškega oziroma ameriškega premoga urejena — če ni, je to tehnično neizvedljivo — stane ta na tono 34 do 40 dolarjev oziroma na kg okroglo 2 in pol krone. Tudi sladkor je ljudska potreba.

Oglejmo si nadalje cene premoga izven naše države in v drugih pokrajinah naše države same. V Nemški Avstriji stane slabi lignit premog — vse preračunjeno na naše krone — 7 do 8000 kron vagon, na Češkem-boljši črni 16 do 18.000 kron, slabši 7 do 8000, V Šleziji 18 do 20.000 kron. Na Hrvaškem premog iste kvalitete kot trboveljski 7000, slabši 5000, v Bosni 4 do 4500 kron. V Srbiji seveda znatno več.

Kdo bo pri takih razmerah tako naven in bo trdil, da morajo vse industrije zvišati cene svojim izdelkom radi zvišanja cene trboveljskega premoga na 4950 K za vagon industrijskega premoga! Industrije so kratkomalo delale večje dobičke na račun cenejšega premoga v Sloveniji, kajti vse svoje proizvode niso prodajale na Slovenskem in svoje cene niso nastavljale z ozirom na cenejši premog. Merodajne za industrijske proizvode so svetovne cene ali vsaj cene na raznih domačih tržiščih. Ne poznam nobenega, ki bi svoje blago raje v Ljubljani ceneje prodajal kot v Zagrebu, oziroma Belgradu dražje.

Da so industrijski proizvodi dragi, vzrok temu je med drugim pred vsem pomanjkanje premoga. Se le ko bomo imeli dovolj premoga, se more delazmožnost industrij pravilno izkoristiti in produkcija poceniti. Obtežba tovarne pri kalkulaciji znatno več zaleže kot podražitev obratnih sredstev pri skrčenem obratu.

Pridnost delavcev za zvišanje produkcije premoga ne zadostuje. Produkcija je pred vsem odvisna od kapacitete proizvodnih naprav. Sicer se nismo v Trbovljah predvojnne dnevne produkcije dosegli, kajti akoravno je 20 do 30 % več delavstva zaposlenega kot pred vojno, je produkcija še vedno na treh četrtinah. Če tudi se da glede delavnosti delavstva tedaj še marsikaj doseči, vendar ne more in ne sme to ostati edini izhod iz zagate. Treba je brez vsakega dvoma Reichenburg in Hudovo jamo v večjem štilu izrabiti. Mnenja sem, da more le zvišanje produkcije v vseh panogah, tudi premoga, cene znižati in da ostane zakon o ponudbi in povpraševanju še vedno v veljavi. Glede premoga pa presojam položaj na ta način, da smatram zvišanje produkcije za predpogoj zvišanja produkcije ostalih industrij, ki so ravno od premoga odvisne.

Znano je, da je kriza glede razpoložljive množine premoga svetovna. Ta kriza ne bo kmalu prestana. Vsekakor pa smatram za boljše, kratko dobo trpeti z upom, da se razmere v doglednem času poboljšajo, kot se izogibati kratkodobne obremenitve s sigurnostjo, da se razmere poboljšati ne morejo.

V predmetnem slučaju je treba še konstatirati, da se vsa povišanja cen premoga v zadnjem času povzročile izključno le delavske zahteve ter da so bile te kalkulacije vselej kontrolirane. Zvišanje cen obratnih sredstev se ni nikdar vpoštevalo. Pri kalkulaciji svečana meseca vsled večjih sklepov in materialnih zalog trboveljske družbe niso bile v vseh predmetih dnevne cene merodajne. Sklepi in zaloge se pa izčrpajo. Zvišanje cen obratnih sredstev je glavna točka pri kalkulaciji sedanjega povišanja. V kolikor je to pri sedanjih razmerah v naprej mogoče, se je to kalkuliralo in kontroliralo. Prostovoljno se pa družba podvrže še naknadni kontroli na podlagi knjigovodstva, ki pride v Ljubljano. Istotako se bodo investicije naknadno kontrolirale. Naknadno natančno kontrolo smešiti, se zdi meni smešno, ker bo sleherni, ki ima opraviti s kalkulacijami, priznal, da pri današnjih razmerah v naprej za nobeno številko ne more garantirati.

Glede delne, v odstotkih določene, po zvišani prodajni ceni premoga pridobljene vsote v svrhu investicij, pripomnim, da po mojem mnenju nihče ne bo izvrševal velikih investicij, če ni vojni dobičkar in more

nekaj dati a fond perdu, ali če vsaj upravičeno ali neupravičeno upa, da se mu bodo investicije obrestovale. Na druge nagibe, kakor n. pr. skrivanje pred davčno oblastjo itd. se ni treba ozirati. Financijelno stanje trboveljske družbe ni nič manj kot rožnato. Vojnih dobičkov nima in le v tem slučaju bi bila primera z milijonarji, s katerimi ima oprava tovariš dr. Gosar, pravilna. Obrestovati se pa nove investicije, če se krijejo v celoti z dolgovi, ne morejo ob nastopu normalnih razmer, na kar vendar vsi upamo in kar želimo pričakujemo. Iz teh razlogov smatram delno vračunavanje investicij v prodajno ceno upravičeno. Istega mnenja je bila vendar tudi komisija meseca svečana in takratni deželni predsednik. In če se na to ne pristane, kaj potem? Investicije se ne bodo izvršile in mizerija glede množine premoga ostane pri starem.

Sicer pa, kdo plača v prvi vrsti povišane cene premoga na Slovenskem? V naši pokrajini nam še tretjina produkcije ne ostane.

Preostaja še pravno vprašanje. Kar se je s trboveljsko družbo dogovorilo glede kontrole cen, glede prenosa knjigovodstva in sedeža tvrdke — da se je tozadevno od prejšnjih vlad veliko zamudilo, ni moja krivda, istotako ne, da se sedaj ta zadeva ne da enostavno rešiti — glede emisije novih delnic, je sad prostovoljnega dogovora, na katerega je družba pristala, po mojem občutku, ponajveč radi pomanjkanja upravnega sodišča, kar ima tedaj po mojem laškem razumu včasih tudi svojo dobro stran. Imam izvid svojega pravnega strokovnjaka. Mislim pa, da o tem ni treba polemizirati, ne z gospodom županom, ki je vendar sam jurist, ne s člankarjem —ll—, ki ga smatram tudi za pravnika. Pravni položaj je podan za celo državo in se enostavno v posamezni pokrajini ne da spreminjati.

Konečno dodam še svoje mnenje v splošnem o prosti, a vezani trgovini. Tudi jaz nisem pristaš neomejene proste trgovine, a pri nas je proglašena. Ložje se je živelo med vojsko, ko je bilo vse vezano, kot sedaj, napredka pri pomanjkanju svobode boš pa vedno in povsod zastoj iskal. Kvarno in krivkino je pa po mojem mnenju gospodarsko življenje v eni panogi vezati, v drugi pa ne. Prepričan sem na primer, da bi tovariš dr. Gosar s svojimi milijonarji veliko lažje obravnaval in da bi se stavbeno gibanje v Ljubljani takoj oživilo, če bi smeli hišni gospodarji vsaj stanarine milijonarjev svobodno določati. Nemara bi se marsikateremu rentiralo zidati in zidal bi. Slično je s premogom. Da bi dobil bogatin cenejši premog, se mi zdi krivično. Za aprovizacije revežev pa priznam, da je 1000 vagonov premalo in da je treba tozadevno skušati dogovor s trboveljsko družbo spopolniti.

Rešiteljica ententa.

Nobena nesreča, nobena od sovražni ka storjena krivica ne vžge v človeku ta kega plamena srda in sovraštva kakor varani upi, prelomljena svečana obljuba prijatelju. Ententa je obljubljala malim, zatiranim narodom svobodo, zatiralcem je pa grozila s kaznijo. Danes so pa dejansko varani mali narodi in od vseh najbolj Slovenci. Kakor za Kristov plašč vladajo za našo zemljo in ude našega narodnega telesa naši stari sovražniki v družbi in pod zaščito naših — zaveznikov.

Najbolj zatirani del našega naroda v Korotanu, ki ga je Nemec nasilno in z vse mogočimi kulturnimi sredstvi potujčeval, tiščal njegovo nacionalno zavest k tlom in ga preganjal kot hudodelca, je malodane postal žrtev Nemcev. Naravnost orjaška je bila borba tistega dela koroških Slovencev, ki se ni dal omamiti in demoralizirati od podkupovalnega avstrijskega sistema in ni uklonil tilnika pod udarci vseskozi pangermanskega koroškega nemstva. V vsej stari Avstriji ni bilo tako strupenih pangermanov, kakor so bili koroški Nemci vseh struj, nikjer nemška javnost ni tako podlo psovala entente, sramotila Francozov, zlasti pa še Angležev in Itali-

Dušan Sernec:

Premog.

V zadevi zvišanja cen premoga s strani trboveljske družbe sta se oglašila v »Slovenskem Narodu« gospod župan in člankar —ll—, ki oba razpravljata o tej izključno gospodarski zadevi, a le v prav majhni meri stvarno, kajti v bistvu pišeta oba politično. Posebno se to tiče člankarja —ll—, ki postaja mestoma uprav nesramen. Ne sledim ga na to polje, a hočem v naslednjem o zadevi strogo stvarno razpravljati in podati svoje osebno mnenje. Naglašam, da tvorijo ta izvajanja pred vsem moje naziranje, ki se mogoče v vseh točkah ne krije z naziranjem mojih tovarišev in ki z našo stranko nima ničesar opraviti.

Poglejmo si dejanski položaj premogovnega trga. V Sloveniji produciramo dnevno 3 do 3500 ton. Od te produkcije moramo po sklepu ministrskega sveta odajati 850 južni železnici, 940 državnim železnicam, 240 za srbske pokrajine, 300 ton

janov, kakor koroški Nemci. Kakor govtovi so bili za časa vojne v očeh koroških Nemcev Slovenci, ki so jih neusmiljeno preganjali, metali v ječe, da se je celo ticer v teh zadevah neobčutljiva dunajska vlada zavzela in poslala na Koroško posebno ministerialno komisijo, ki se je zgrajala. In danes? Toliko da ententa kljub vsem naporom naše pariške delegacije ni povsem žrtvovala naše Koroške starim našim sovražnikom. Le nekako milostno je dovolila plebiscit. Šele z ljudskim glasovanjem naj se osvobodijo koroški Slovenci, katerih doberšen del je v germanskem šolstvu in moralnem suženstvu utopil svojo nacionalno in človeško zavest. Tiči pa še v njegovih kosteh strah pred bičem nemškega valpeta.

Plebiscit sam izgleda kakor nagrada Nemcem za njihova stoletna nasilstva. Toda ne odklanjamo ga, tudi ne bojimo se ga, saj vemo, da je uspeh kljub vsem tradicijam nam zagotovljen, ako bo — pravičen! Tekom enega leta naše uprave se je Korotan vzbudil iz svojega mrtvila kot zaklet kraljič in spoznal samega sebe, svoj narod, ki so mu ga Nemci prej prikrivali. Prvi ententni koraki za pripravo plebiscita ne kažejo, da se bo plebiscit vršil pravično, kakor je ugotovljeno v st. germainski mirovni pogodbi. Jadikovanje Nemcev in njihove vezi s Parizom je ganilo entento, da je snedla podpisano besedo v St. Germainu. V Celovcu se je konstituirala plebiscitna komisija. Za pas A bi moral biti polnovreden član zastopnik kraljestva SHS, za pas B pa zastopnik Nemške Avstrije. Iz nemškega uradnega poročila pa posnamemo, da se je konstituirala komisija takoj za celo plebiscitno ozemlje in je bil navzoč tudi zastopnik Nemške Avstrije. Naš zastopnik nima pravice glasovanja.

Do danes nimamo povoda, da bi se pritoževali čez plebiscitno komisijo, ki je dobila tozadevna navodila. Toda eno že lahko danes z vso sigurnostjo povdarjamo. Ako komisija naglašajo red in mir, kar je iskreno pozdravljati, moramo konstatirati, da je bil v pasu A najpopolnejši red in mir in da bo temu redu in miru konec, ako se ugodni nemški zahtevi po opustitvi demarkacijske črte. Dobro so nam znani preračunjeni nemški načrti. Nemcem gre za to, da bi ta red in mir skalili pod krinko gospodarske in agitacijske svobode med pasom A in B, ker vedo, da je to njim v prilog. Preplašili bi radi zopet naše prebivalstvo in vsled povzročenih nemirov dosegli še nadaljne posledice. Komaj je dospela v Celovec plebiscitna komisija, že so se pojavili zločinski elementi, ki točno po navodilih hujšakačev v coni B začnajo izvrševati svojo naloženo jim nalogo. Motijo se samo v tem, ako mislijo, da jim bo tudi še sedaj koroški Slovenec držal tilnik, tudi ako pride italijansko vojaštvo braniti razbojniške bande nemških napadalcev.

V St. Vidu ob Glini je zboroval 20. t. m. takozvani deželni zbor koroških, ki je stavil na plebiscitno komisijo famozne zahteve; Protestira zoper »nasilstva« naše uprave, za kar je ostal seveda dolžan dokazov, podtika po stari taktiki početje Nemcev »brezmejne obljube, podkupovanja, grožnje in poizkuse strahovanja« Jugoslovanom, zahteva neovirano povrnitev vseh »beguncev« v cono A, to se pravi nekaznovano povrnitev zločincev, ki imajo izza časa nemške okupacije na svoji vesti največje zločine; zahteva odpravo demarkacijske črte in pravico glasovanja za vse tiste, po celem svetu razkropljene, morda slučajno na Koroškem rojene in pristojne Nemce, ki niso bili 1. januarja 1919 v svoji domovini. To se pravi z drugimi besedami: Na glavo se naj postavijo določbe st. germainske mirovne pogodbe in naj se določijo povsem nova pravila za plebiscit, ki jih hočejo diktirati Nemci.

Po došlih nam poročilih je v coni B še italijansko vojaštvo, ki je bilo zadnji čas še pomnoženo. Dokler se italijansko vojaštvo ne umakne iz Koroške, ni na Koroškem nobenega povoda, da se iz pasu A umakne naše vojaštvo.

Osrednja vlada je o namerah Nemcev poučena in ima besedo. Upamo, da se bo to pot držala moško in varovala čast in ugled naše države ter ščitila pravice koroških Jugoslovanov!

Tržaško pismo.

Trst, 27. julija.

Razburjenje je ponehalo, življenje se vrača v stari tir, a vendar je to življenje vse drugačno, kot je bilo še pred kratkim, drugačno seveda za nas tržaške Jugoslovane, ki smo ostali brez središča, ki nimamo več svojega shajališča in smo raztepeni po mestu na vse vetrove. »Edinost« izhaja zopet redno po trikrat na teden, vsak tork, četrtek in sobota, a dobiti je ni skoraj v nobeni tobakarni, ker so fašisti zagrozili tobakarnarjem, da jim razbijejo vse, ako bi prodajali slovenski list. Po pošti se »Edinost« seveda razpošilja. Dobro je, da izhaja list, da se morajo njemu naše ljudstvo obveščati vsaj o najnejših stvareh. Drugačepa je, kakor že re-

čeno, življenje za nas Jugoslovane v Trstu postalo že skoraj res neznosno do skrajnosti.

Napadi na posameznike so sicer res prenehali, ali človek se vendar ne čuti nikjer varnega, kajti kamor se ganeš, povsod vidiš obraze, ki samo po sebi govorijo čisto jasno, da imaš pred seboj fašistovske spijone, ki pazijo na ljudi, kako in kaj govorijo. Ob slovenski besedi, če se zasliši, se nakremžijo taki obrazi, in če ne izgineš kar najhitreje, boš prepričan, da boš imel spremljevalce, od katerih ti ni pričakovati nič dobrega. Po naših in drugih gostilnah, kamor zabajajo naši ljudje, je vedno po kakavi osebi, ki se mota tamkaj, da bi ulovila kaj »pregrešnega«. Paziti je treba na vsako besedo, na vsak korak, da se ne zaide v nesrečo. Događa se tudi prav pogosto, da prihajajo v take prostore izizvači s prozornim nemonom, da bi izzvali prepir ali kaj podobnega, kar bi potem dalo povod ali za razbitje dotične gostilne ali pa za aretacijo naših ljudi. Tak izizvač si naroči pijačo, se dela pijan in poziva navzoče, naj kriče z njim »viva l'Italia!« ali kaj podobnega. Ker se mu nihče noče pridružiti, začne zabavljati, češ, to so »ščavi«, metanci bomb, morilci itd., da je treba res napeti vse sile, da se človek premaga, kajti bognedaj odgovoriti, drugače je ogenj v strehi, in kdo ve, kaj bi se moglo vse zgoditi. In vsi ti vohuni in izizvači so fašisti, za katere se je izvedelo iz popolnoma zanesljivega vira, da dobivajo redno plačo za svoje »delo«, namreč po 20 lir na dan, in da so dobivali to plačo tudi že pred dogodki 13. julija. Kakor se zatrjuje, jih nameravajo še celo uniformirati, da bi bili kot nekaki »strelci« ali kaj podobnega še bolj svobodni v svojem gibanju in zato še tem predrznejši in nasilnejši.

Laško nacionalistiško časopisje se je vrglo sedaj na naša društva, katera hoče prikazati vsa, od prvega do zadnjega, kot pravcato jame razbojnikov, zarotnikov in ne vem, kakšnih zločincev vse. Tako je n. pr. »Piccolo« posvetil naravnost grozen članek »Pipčarskemu klubu«, ki ga je prekrstil v »Società nazionale degli uomini del coltello« (Narodno društvo ljudi z nožem). »Pipčarski klub v Trstu je bil v resnici omizna družba kakih 20 do 25 oseb, ki si je poleg prijateljske zabave nadela nalogo, da nabira prispevke za narodno šolstvo. V šestih mesecih svojega obstanka je zbral klub v resnici okoli 180.000 kron, ki jih je izročil svojemu namenu. Za prvih 20.000 K je vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani priznalo klubu diplom, veljavno za 100 običajnih diplom. Klub si je dal po slikarju Gaspariju izdelati diplom, in ta diploma je visela, vsakomur vidno in dostopno, v gornjih prostorih restavracije Balkan v Trstu, na eni strani velik, rdeč, lesen pipec, na drugi pa enako velika pipa. Društveni znak je bil navaden, svoječasno trikrakarski, pipec, ki ga je »Piccolo« izpremenil v banditski »coltello«. Redni član je moral, kakor je bilo vedno v navadi, plačati globo, če ni imel tega klubovega znaka. O tem tako nedolžnem klubu je pisal »Piccolo« tako-le:

»Narodna Pipčarska Zveza« (società nazionale degli uomini del coltello), ki smo njen obstanek razkrili po nekem srečnem naključju (take zveze sploh nikdar ni bilo, a da za razkritje pipčarskega kluba ni bilo treba nikakršnega srečnega naključja, govori vendar dejstvo, da je ni bilo številke »Edinosti«, v kateri ne bi bilo objavljenih toliko ali toliko prispevkov pipčarskega kluba za narodno šolstvo, in da so pipčarji imeli za te objave poseben oddelek v listu, pod naslovom »Pipčarstvo in pipčarje«; — prip. poroč., se je ustanovila v Trstu 6. junija t. l. (pipčarski klub je že deloval, čisto javno, že meseca januarja, — prip. poroč.) in ima namen trdno strniti tukajšnje Slovence in tuje Slovence odtegniti vplivu italijanskega okoliša. »Pipčarska Zveza« ima znak, ki predstavlja ščit v srbskih narodnih barvah z nožem na njem. Odbor šteje 28 oseb in društvo šteje nad 100 rednih članov. Člani so si pridobili toliko zaslug, da sta predsednik, neki znan tržaški odvetnik in podpredsednik, ki je uradnik finančnega ravnateljstva, razdelila doslej 90 častnih diplom, ki jih je podpisal neki Andrej Druskovic. Aktivni člani te »Pipčarske Zveze« so znani in neznani tržaški slovenski odvetniki, in članski znak je nož, kakor je na emblemu. »Pipčarska Zveza« je prirejala zabave in veselice, zbirajoč prispevke, ki so se pošiljali v Ljubljano. V dveh mesecih delovanja je zbrala 200.000 kron in podpredsednik ljubljanske vlade je bil v Trstu, da s svojimi nasveti odobri propevajoče društvo noža, ki je že uživalo podporo in blagoslov slovenskega predmesnega duhovništva, jugoslovanskega finančnega (11) ministra dr. Korošca. »Pipčarska« ima svoje zastopnike raztresene po vsej Hrvatski in Jugoslaviji. Ščasoma bo razpolagala tudi s posredovalnico za službe, podporno blagajno za slovenske »vpoklicence«, ki iščejo dela.

In vse to, ki je izmišljeno in zlagano od prve do zadnje črke, prodaja »Piccolo« kot najčistošo resnico, samo da bi hujškal laško občinstvo in oblasti, a gotovo še tem-

bolj zunanji nepoučeni svet proti nam tržaškim Jugoslovanom. Delovanje pipčarjev je bilo popolnoma javno, a oblasti niso storile nikdar ničesar proti njim, kar bi se bilo zgodilo prav gotovo, če bi bile slušile v pipčarskem delovanju tudi le najmanjšo nezakonitost. »Piccolo« člankar ali informator, ki je morda mimogrede videl diplom, katero so baje »rešili« iz Balkana in prinesli na kvesturo (redarsko ravnateljstvo), je potem skoval to lašo vzdigujočo poročilo o »društvu noža« in groznem njegovem delovanju, izmišljujoč si članstvo, častne diplome, Andrej Druskovica, predmesnega duhovščino, finančnega ministra Korošca, zastopnike po Hrvatskem in Jugoslaviji in vse drugo, o čemer noben pipčar ni vedel nikoli ničesar. Smejal bi se človek, če bi v teh izmišljotinah in lažeh ne bilo toliko podlosti in toliko zlobe, toliko očitnega najnesramnejšega ovađustva in mrzkega hujškaštva. Pristno italijanstvo!

Narodni dom so ogradili precej na široko, tako da je po ulicah Galatti in Geppa prehod mogoč samo po pločniku sosednjih hiš. Ljudem, ki so stanovali v Narodnem domu in zastopnikom društev in zavodov, ki so bili nastanjeni v njem, varnostna oblast »iz osebnih varnostnih ozirov« noče dovoliti vstopa, dasiravno ni prav nobene nevarnosti in bi bilo nujno potrebno, zlasti zaradi blagajni, ki se nahajajo v zgorelem poslopu, da se pregleda, ali so ostale nepoškodovane. Menda čakaajo, da jih bodo prej pregledali — tatovi! Po denarnih zavodih, odvetniških pisarnah in drugih razdelanih prostorih se vrše popravilna dela. Izvzemši kavarno »Commercio«, ki so jo vnovič razbili, ko se je otvorila, ni bilo nadaljnih napadov. Naskočiti so nameravali Narodni dom v Barkovljah in so v ta namen priredili nekaj obred v javnem vrtu barkovljanskem; ko so pa izvedeli, da je Narodni dom poln domačega slovenskega ljudstva, so opustili svoj naklep, pač, ker je bilo grozdje prekislo. Vohbe pa, kakor se vse zdi, prihaja po oni veliki pijanosti, sedaj vedno večji maček. Kakšno bo neki streznjenje, ko je bila ta pijanost toliko, da smo videli pred Narodnim domom italijanskega duhovnika, ki je tedaj, ko je udaril plamen iz poslopja, ves veselja žareč v obrazu zaploskal z rokami in radostno vzkliznil: »Finalmente!« (»Kočno vendarle!«)

Kdaj pa pride za nas tisti čas, da bomo, po prestanih vseh teh bridkostih in mukah, mogli mi vzklizniti svoj: Finalmente?!

Poljska.

Ministrstvo narodne obrambe.

LDU Varšava, 26. julija. (DunKU — Brežično.) Novo ministrstvo narodne obrambe se je sestavilo tako-le: Witos, ministrski predsednik (ljudska stranka), Daszynski, namestnik ministrskega predsednika brez portfelja (poljski socialist), Skulski, minister za notranje stvari (narodna ljudska liga), Grabski, minister za finance (narodna unija), knez Sapieha, minister za zunanje posle. Svet teh petero ministrov bo sestavil poljski komite. Novo ministrstvo se je 24. julija predstavilo deželnemu zboru kot obrambno ministrstvo. Pri tem je izjavil ministrski predsednik, da je možno izraziti program nove vlade v nekaj besedah, namreč obramba države, konec vojne ter pravičen in trajen mir.

Rusija.

Pogoji vlade za pogajanja.

LDU London, 26. jul. (DunKU) »Daily Telegraph« javlja: Ruska sovjetska vlada je poslala Angliji noto, v kateri izjavlja, da se strinja s predlogom, naj se sestane konferenca v Londonu. Na tej konferenci naj bodo zastopane, kakor zahtevajo boljše, velesile. Kakor poroča »Daily Mail« je ruska vlada izjavila, da pristane na ta predlog, ako se uda general Wrangl.

Italija.

Ameriški poslanik izročil poročilo o splitskih dogodkih.

LDU Rim, 27. julija. (DKU) »Tribuna« poroča, da je bil včeraj med ministrom za zunanje stvari Sforzo in ameriškim poslanikom daljši razgovor, pri katerem je ameriški poslanik izročil italijanskemu ministru za zunanje stvari poročilo ameriškega admirala o dogodkih v Splitu.

Avstrijska republika.

Mirovna pogodba z Avstrijo uveljavljena.

LDU Pariz, 26. julija. (DunKU, Agence Havas.) Uradni list priobčuje dekret, s katerim se uveljavlja mirovna pogodba, ki je bila podpisana v St. Germainu med aliranci in Avstrijo. Nadalje objavlja odredbo, s katero se določa rok dveh mesecev za predložitve prošnje v svrhu vzdrževanja pogodb med Francozi in Avstriji, ki so splošnega interesa.

Avstrijsko šolstvo.

Dunaj, 27. julija. (Izvirno.) Število srednješolske mladine še vedno narašča, dasi ko sedaj izgleda za inteligenco slabši, kakor za rokodelstvo. Napram šolskemu letu 1918-19 je število šolske mladine naraslo za 800 t. j. 2,8 %. Število dečkov, se je znižalo za 602, število deklic pa zvišalo za 1402. Z ozirom na to je bilo na srednjih šolah za 7,1 % manj dečkov, deklic pa za 97,4 % ve..

Razna poročila.

Grki zasedli Odrin.

LDU London, 26. jul. (DunKU — Reuter) Grki so zasedli Odrin. Turški nacionalistični general Djafar se je umaknil do Kirkilisse. Grški kralj Aleksander dosepe najbrže jutri v Odrin.

Ratifikacija pogodbe z Bolgarsko.

LDU Pariz, 26. julija. (DKU — Havas.) Zbornica je ratificirala mirovno pogodbo z Bolgarsko.

Politične novice.

+ Vabilo k zborovanju »Jugoslovanske Kmetске Zveze« v Mariboru v ponedeljek, 2. avgusta ob 9. uri dopoldne, v dvorani »Oficirskega doma« na Slomškovev trg. Dnevni red: 1. Politični položaj, poroča minister dr. Anton Korošec. 2. Gospodarska organizacija temelj našemu političnemu delu, poroča Alojzij Zupančič. 3. Državni proračun in naše finance, poroča poslanec Vesenjaki. 4. Kmetiska in mladinska organizacija, poroča poslanec Brodar, načelnik J. K. Z. 5. Priprave za občinske in državnozbornske volitve, poroča urednik Marko Kranjc. 6. Naše dolžnosti do stranke, poroča župan Davorin Kranjc. 7. Organizacija naše stranke. Odbornike K. Z. in zaupnike pozivamo, da se v največjem številu udeležijo tega zborovanja. — Janez Brodar, načelnik J. K. Z.

+ Panika se je polastila mariborskih liberalcev, odkar morajo vsak dan slišati o orlovskem taboru in vsak dan gledati priprave zanj. V svojem onemoglosti s srdu so se povzpeli do teh-le groženj v »Mariborskem delavcu« od 26. t. m.: »Vsa okrašena okna in vse zastave bodo registrirali naši zaupniki po celem Mariboru in mi bomo po izvršenem orlovskem plesu ta ime objavili, da imamo jasno sliko o klerikalno mislečih Mariborčanih.« V drugi notici daje navodila svojim comišljenikom: »Kdor sovraži temo in nazadnjaštvo, in klerikalni brezobzirni terorizem, tisti naj ostane te dni pasiven in naj ne pomnožuje tistih radovednežev, ki bodo brez potrebe na vseh oglih zijala prodajali. Napredna slavnost je koncem avgusta in takrat...« Liberalni zakotni žurnalisti tu bnaša, kakor bi res mislili, da se ga kdo boji. In vendar bo tudi on med radovedneži na ulicah in bo po slavnosti, ko se bo pokazalo, kako nič ne zaležejo njegova svarila in grožnje, še težje spal nego danes.

+ Protič pri regentu. »Pravda« poroča 26. t. m.: Minister Stojan Protič je bil v nedeljo ob 6. uri popoldne na dvoru pri regentu. Kakor doznava »Pravda«, je tudi njemu, kakor prej dr. Vesnič, regent izrazil željo, da bi se naj kriza čimprej končala. Regentova zahteva je zlasti utemeljena z zunanjim položajem. Kakor se vidi, je rimski vladni popolnoma dobro došlo to zavlačevanje krize ter se je Sforza požuril, da stavi predlog o aneksiji Dalmacije, Istre in Reke.

+ Regentov obisk v Sarajevu. Regentovo potovanje v Sarajevo se je pričelo. Zadnje dni je prestolonaslednik izjavil, da pride v Sarajevo 15. avgusta, iz česar je sklepati, da na dvoru upajo, da bo vladna kriza do tega dne končana.

+ Za krošnjarje. G. Poslanec Anton Sušnik je stavil na g. ministra trgovine in industrije sledeče vprašanje: V ribniški dolini, ki obsega sodni okraj Ribnica in Vel. Lašce in deloma tudi v sodnem okraju Kočevje cvete lesna domača obrt. Ljudstvo, ki je naseljeno tu, je izredno marljivo in pošteno, pa tako gusto naseljeno, da ne more živeti samo od poljedelstva. Zato so se oprijeli ljudje še domače lesne obrti, ki je za večino prebivalstva sedaj glavni vir dohodkov in preživljenja. Tu se producira takozvana suha roba: obodji, sita, rešeta, rajte, škafi, žlice, kuhalnice, valjarji, ribežni, leseni krožniki, tolkači, zobotrebi in drugo, same stvari, ki so neobhodno potrebne za kmetstvo hišo in gospodarstvo. Po ti robi slovijo Ribničani daleč po svetu, prav kakor poje narodna pesem: »Sem Ribničan Urban, po celim svetu znan«, in druga: »Mi rešengo izdelavamo za cele dežele.« Te robe se izdelata toliko, da je preveč za domači trg in se mora izvažati. Pri eksportu pa moram opozoriti na neko posebnost. Ze 4. septembra l. 1852. so dobili Ribničani s cesarskim patentom privilegij, da smejo s svojo suho robo krošnjariti po vsi blvi Avstriji. In na Avstrijskem in Ogrskem, na Češkem in v Primorju, na Tirolskem in Solnograškem, povsodi si mogel videti Ribničana, kako

je hodil s krošnjo na hrbtu po sejmlh, od vasi do vasi, od hiše do hiše. Na tisoče mož in fantov je odšlo vsako leto na ta načini krošnjari po svetu. Vsak je imel svoj okraj, kamor je zahajal vedno. Poznam moše, ki so v eni in isti okraj zahajali po 35 do 40 let in še več. Ponujali so drobno novo robo, večinoma pa le staro popravljeni, zlasti sita, rešeta in rajte. Povdariti moram, da je bil to njihov glavni zaslužek. Ker so bili z malim zadovoljni, marljivo in pošteno, so si mnogo prihranili. Smelo lahko trdim, da je letni zaslužek teh krošnjarjev, ki so ga poslali domov, znašal preko polmilion kron. Tako je bilo do prevrata. Po prevratu so vse obmejne države strogo zaprle svoje meje in ribniški krošnjari ne morejo več izvažati svoje robe in hoditi krošnjari v Nemško Avstrijo. S tem je odpadel glavni del njihovega zaslužka. Kažejo se že zle posledice. Obsto celih družin je v nevarnosti, ljudje obupani. Če ne bo kmalu pomoči, se lahko zgodi, da se bo moralo okrog tristo družin izseliti iz Jugoslavije. Brez dvoma je te vrste krošnjarstvo izjemno in nima nobenih kvarnih posledic kakor krošnjarstvo z drugim blagom. Ker tudi prav nič ne škodi trgovini in je samo v veliko dobrobit naših domačih krajev in zlasti ribniške doline, zato si usojam vprašati gospoda ministra: 1. ali je gospodu ministru znano vse to? 2. kaj hoče gospod minister učiniti, da odvrne veliko nevarnost, ki preti prebivalcem ribniške doline? 3. ali je gospod minister voljan pri sklepanju trgovinske pogodbe z Nemško Avstrijo izposlovati, da bodo smeli Ribničani krošnjari po vsi Nemški Avstriji kakor poprej in slovobno uvažati svojo robo? — Belgrad, dne 15. julija 1920.

+ Krščanski socialci in bodočnost Avstrije. Na nekem shodu na Dunaju je te dni govoril načelnik krščansko socialne stranke, Kunschak o bodočnosti Avstrije. Izjavil je predvsem da smatra njegova stranka v nasprotju z drugimi strankami avstrijsko državo tudi v sedanji obliki kot popolnoma življenja zmožna. Njena industrija bo imela zaenkrat dovolj dela samo za domači trg in ji ni treba iskati drugih prodajnih trgov. Kar tiče surovin in premoga, ima železa v obilju, a tudi premoga ji bodo dajali stari in novoodkriti premogovniki domalega dovolj. Razen tega posejude Avstrija ogromne vodne sile, ki jih bo kolikor mogoče hitro izkoristila in tako prihranila velike množine premoga. Kar tiče prehrane, bo gotovo poglaviti del potrebstine na žitu in drugih živilih mogla kriti sosedna Ogrska, s katero mora Avstrija čim preje skleniti najožje prijateljske vezi. Še-le potem, ko se bo Avstrija po lastnem prizadevanju iz lastne moči popolnoma osamosvojila na vse strani in bo trdno stala na lastnih nogah, bo prišel čas za združitev z Nemčijo. Prva in edina naloga vsakega pravega Avstrijca je sedaj ta, da vsak na svojem mestu stori polno svojo dolžnost v političnem in gospodarskem pogledu.

+ Svetovna liga proti judom. Na Dunaju so osnovali katoliški krogi pripravljalni odbor, ki naj bi stopil v stik z vsemi narodi krščanskega zapada in vzhoda v svrhu sklicanja posebnega kongresa na Dunaju, ki bi se vršil jeseni in na katerem naj bi se ustanovila »Svetovna liga proti judom«.

Dnevne novice.

— **Regent zastopnik na orlovskem taboru v Mariboru.** Njegovo kraljevo Visočinstvo prestolonaslednik Aleksander pošlje na L. orlovski tabor v Maribor svojega zastopnika v osebi g. polkovnika Ml. Vokičevića.

— **Vse sklicateljce zborovanj povodom orlovskega tabora v Mariboru prosimo,** naj takoj po vsakem končanem zborovanju prineso poročila, namenjena našemu časopisu, v osrednjo orlovsko pisarno v Mariboru, Koroška ulica št. 5. — Uredništvo.

— **Slomškova zveza.** Sveta maša na grobu Slomškovega bo ob 7. uri in ne šele ob pol osmih, kakor je bilo poročano. — Zborovanje ob osmih vsled želje raznih organizacij, da bo mogoče učiteljstvu udeležiti se tudi drugih zborovanj. Isto željo imamo mi do drugih organizacij.

— **Smrtna kosa.** V Kranju je umrl profesor II. drž. gimnazije v Ljubljani g. dr. Gvidon Sajovic. Pokojni je bil znan naravoslovec. — V mariborski bolnišnici je umrl pliberški odvetnik gosp. dr. Viktor Sušnik na posledicah zavratnega napada pred štirimi tedni. Na smrtni postelji se je poročil z gđ. Mileno Kavčičevo iz Razdrtega. — V Trzinu je umrl veleindustriec g. Karol Mally. — V Mariboru je preminul finančni svetnik g. Bogomil Kosér. — V Dolrepoljah je umrla Silva Tramšak. — V Idriji je pri svojem sinu — župniku umrl Anton Supin. Pokojni je dočkal visoko starost 90 let.

— **Slovensko srce, odprti se!** Pred štirinajstimi dnevi je apeliral podpisani oddelek poverjeništa za socialno skrb na slovensko javnost, da bi ista priskočila na pomoč stradalajoči deci na Dunaju. Na oni

povz se je prigrasilo reci in beri — štirinajst družin! Otrok pa moramo porazmestiti 172. Še enkrat apeliramo na slovenske družine, da bi sprejele za čas počitnic stradalajočo slovensko dečo z Dunaja v brezplačno oskrbo. Za zgled naj nam bodo Čehi, med katerim se je prigrasilo na prvi povz »Českega srca za sprejem češke deče z Dunaja 10.000 družin. Prijave sprejema do 26. julija poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani, oddelek za zaščito dece in mladine.

— **Na zraki!** Kdor želi osveženja in okrepitve živcev v čistem gorskem zraku; kdor se hoče iznebiti za nekaj dni mestnega prahu in neprijetnega vzduha, naj pohiti k Bohinjskemu jezeru v hotel (hospic) pri Sv. Dubu. Kuhinja prav dobra, cene primerne, postrežba točna. Sobic je na razpolago do 30. Jezero se je ogrelo, kopanje prijetno, izprehodi mirni in pripravi, izletne točke blizu.

— **Na naslov okrajnih preživljanskih komisij.** Meseca junija so ustavili preživljanski prispevek vsem tistim družinam, ki črno na belem ne morejo dokazati, da je njih reditelj res mrtev ali pogrešan. Vsaj v K. se je tako zgodilo. Potem seveda so uboge vdove po pravici vnebovpijoče tarnale, kaj bo zdaj! Pri davkarjih so začutili, kakšna neumnost se je zgodila. Zato so prestrašenim ženam svetovali: Napravite nanovo prošnje. Recite, da že toliko in toliko časa ni pisal, pa dajte to župniku in županu potrditi, pa boste spet dobile. Zdaj so tisti ubogi ljudje, ki imajo to breme, da stotine prošenj na dragi papir spisujejo, spet sedli in dokazovali, da že tri leta ni nič pisal, da mu je ta in ta v Kijevu ali v Orlu zatisnil oči itd. itd.; potem da bi zdaj lahko 50 K dnevno zaslužili, da pa namesto teh 50 K prosijo uboga vdova samo za tistih 4.80 K. Župnik, župan, tisti, ki je prošnjo pisal, in plaha prosilka vsi bi bili pripravljeni pred živim Bogom priseči, da kosti tistega moža počivajo v daljni Rusiji. Vendar je v kratkem dospel približno tale odgovor: »Prošnji za naklonitev toliko časa ni mogoče ugoditi, dokler na popolnoma verodostojen način ne dokažete, da je Vaš mož ali pogrešan ali mrtev.« Samoposebi se razume, da pri seji, ki je to sklenila, ni bilo vseh članov komisije, kar gotovo ni prav! Zdaj župnik, župan in tisti, ki prošnje piše, gorje vam! Vi niste dobro naredili! Stvar se bo začela spet iznova. Zakaj rečeno je, da naj se pritožijo na deželno preživljansko komisijo. To pa tisti, ki imamo s tem opraviti, vemo, da ni nič. Zato vas prav lepo prosimo: Če mislite te podpore, oziroma naklonitve zvičajno ustaviti (tudi tistim, ki so res potrebni), povejte vendar odkrito, ker je papir za prošnje tako drag in zdaj menda še kolkovane zahtevajo. Če pa ste mnenja, da se sme seči v globoki žep vojnim dobičkarjem, in vsaj še zdaj v najhujši sili od tistega nekaj dati ubogim vdovam in sirotam, katerih očelje so kri prelivali za vojne dobičkraje, potem pa vas prosimo, povejte za božjo voljo, kako se »na popolnoma verodostojen način dokaže,« da so taki vojak mrtvi ali pogrešani. Zakaj tako mučite stradalajoče ljudi, da jih potem komunisti še lažje hujskajo! Poverjeništvu za socialno skrbstvo pa prosimo, naj izda tozadevna navodila vsem okr. preživljanskim komisijam. Potem pa gospodje, ali se vam ne zdi 1.60 K dnevno za osebo vendarle preberaško? Ta vsota se od 1. jul. 1917 ni zvišala! Saj vidite, kako vse brezobzirno zahteva povišanje plač, naše vdove in sirote pa tako krotko molče! Torej dajte takoj, in sicer toliko, da ne bo treba lakote umreti! Sicer bi se navsezadnje na zimo izgovarjali: Če so leto tako prebile, bodo še zimo. Sedaj lahko popolnoma ustavimo.

— **Iz Kočevja.** Z ozirom na trditve, izrečene o meni v članku »Politični beli teror v Sloveniji« v »Slovencu« z dne 10. jul. in v notici v »Slovencu« z dne 24. jul. t. l., prosim na podlagi § 19. tisk. zak., da priobčite v prvi prihodnji številki tega lista, in sicer na istem mestu, pod istim naslovom in z istimi črkami tale popravek: 1. Ni res, da sem dajal povodom zadnje stavke v Kočevju delavcem, bodisi iz strahu, bodisi iz drugih nagibov naravnost potuho; res je pa, da sem ukrenil v obrambo proti štrajkujočim delavcem takoj vse, kar je bilo možno, ko je došlo vojaštvo, pa izvršil do podrobnosti vse ostalo, in sicer brez preliivanja krvi. 2. Ni ugotovljeno, da bi bili delavski govorniki na shodih sčevali orožništvo, da pristopi k njim in da bi bili sramotili, ker ni tega storilo; še manj pa, da bi se bilo to zgodilo v moji navzočnosti, ker sem poslušal le na dveh shodih, kjer so bile druge priče in to samo za trenutek. 3. Ni res, da sem obiskaval različne komuniste in njim podobne kapacitete; res je pa, da nisem bil in to iz principelnih razlogov, nikdar na kaki socialistični veselici in da nisem obiskoval nikakih komunistov, oziroma njim sorodnih elementov. 4. Ni res, da bi imel jaz v tem oziru kaj masla na glavi; res je pa, da sem postopal med stavko danim razmeram primerno in da imam čisto vest.

— Ljubljana, 24. jul. 1920. Dr. Fr. Ogrin, vladni tajnik.

— **Razpisana profesorska mesta.** Za našo vojaško akademijo so razpisana naslednja mesta honoriranih nastavlencev: profesor matematike, kemije, vojaškega zemljepisa, tehnike, francoskega jezika, poljske fortifikacije, nauk o orožju, nižja geodezija, topografsko risanje, osnovni nauki strategije, gimnastika in nauk o artiljerijsko-inženirski tehniki.

— **Vojaška obrtna šola v Kragujevcu.** Dne 1. septembra 1920 se otvori v Kragujevcu vojaška obrtna šola za dečke od 12. do 15. leta. Prijavljeni kandidati se imajo podvreči zdravniškemu pregledu 28. avgusta 1920, ob 8. uri v pisarni vojne obrtne šole v Kragujevcu. Priloge prošnje: a) dovolitev staršev, b) rojstni list, c) šolsko izpričevalo, d) navodno izpričevalo, d) učno izpričevalo ali navedba obrti, katere se prosilec želi učiti. Prošnjo, lastnoročno pisano, je vložiti do 25. avgusta 1920 na šolsko vodstvo.

— **Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani** priredi v nedeljo, dne 1. avgusta na Bledu dopoldan svetilnični dan zvečer ob 21. uri v dvorani hotela »Toplice« zabava. Čisti dobiček gre društvenemu fondu.

— **Čehoslovaški akademiki v Jugoslaviji.** V teh šolskih počitnicah pričakujejo, da posetijo Jugoslavijo čehoslovaški akademiki v svrhu spoznavanja našega naroda.

— **Izvozno vplačevanje za davčno zavarovanje.** Po odredbi začasnega finančnega komiteja v ministrstvu se bosta plačevala pri izvozu razen izvozne carine še dva odstotka v svrhu davčnega zavarovanja. To se nanaša na one osebe, ki nimajo dokazov, da so svoj izvoz prijave v svrhu obdavčenja.

— **Nakup plemenske živine v Sloveniji.** Minister za kmetijstvo dr. Velizar Jankovič je odredil, da se sestavi komisija, ki odpotuje v Slovenijo in nakupi tu za milijon dinarjev plemenske rogate živine, ki se bo radelila prebivalstvu v Črnigori, deloma brezplačno, deloma po znižani ceni.

— **Nove poštne znamke.** Začelo se je tiskanje novih poštних znamk, ki bodo veljale za vso kraljevino. Znamke s kronsko vrednostjo bodo veljale samo še do konca decembra t. l.

— **Jugoslovanski Matici** so poslali za srednješolsko dijaštvo iz zasedenega ozemlja učenke Lovšin Anica, Juvan Cirila, Podboj Boža in Vera ter Divjak Marija in Magda iz Ribnice K 160, kot izkupicek tigrice, ki so je imenovane vprizorile v gorenji namen. Nadalje smo dobili od učenecv ribniške meščanske šole iz desetvinske zbirke K 33 ter od učenecv II. razreda deške šole K 20. Malim darovalcem najiskrenejša zahvala. Mali in veliki posnemajte jih. Dalje so darovali za Jugoslovansko Matico Franc Prijatelj o priliki svoje poroke (za »šrango«) K 400, g. polic. svetniki Kerševan kot globo nekega trgovca 100 francoskih frankov. N. D. Trst K 500, g. Oroslav Verčič iz sodne poravnave K 50.

— **Za ubogo vdovo s petimi neprekrbljenimi otroci** je darovala neimenovana dobrotnica iz Cerkelj pri Kranju 40 K. Bog plačaj!

Iz zasedenega ozemlja.

z Fašisti proti jugoslovanskim obrtnikom. Iz zanesljivega vira se doznava, da fašisti delajo z vsemi močmi na uničenje našega obrtništva in trgovstva. V kratkem se baje odvzame obrtno dovoljenje 240 našim obrtnikom, predvsem gostilničarjem. Silno pritiskajo tudi na lastnike in upravitelje hiš, da naj nemudoma vržejo na cesto naše obrtnike in trgovce, ne glede na to, da imajo ti plačano najemnino naprej za mesece in mesece. Groze jim, da razbijejo dotične obratne prostore, ako se ne ugodijo njihovim željam. Če se prosijo pomoči pri kvesturi, odgovarjajo tam, da to ni njihova stvar, da naj lastniki oz. upravitelji hiš store sami, kar vedo in znajo.

z Žrtve v tržaškem Narodnem domu? Vedno bolj in bolj se širi po Trstu popolnoma upravičeno mnenje, da je v hotelu Balkanu, ki je bil ob času zažiga poln tujcev, moralo zgoreti več oseb, tujcev, ki se niso mogli rešiti, ker je bil hotel hipoma v plamenu. Požigalci so polili preproge po stopnjicah in hodnikih z bencinom, in zato se je ogenj razširil tako hitro, da je bila za tiste ljudi, ki so stanovali v sobah, ki so bile bolj oddaljene od stopnjic, rešitev izključen. Ker oblasti ne dovoljujejo pristopa nikomur, se sedaj ne more dognati, ali se med ruševinami na pogorišču nahajajo ostanki človeških trupel. Ker so zgozele hotelske knjige, seveda ni mogoče dognati, kdo vse je stanoval tisti dan v hotelu.

Prekmurje.

p Murska Sobota. Liberalni uradniki so v Murski Soboti priredili šolsko veselico. Dopoldne so imeli z Dobrajevega

balkona nagovore, pa je eden govornikov pri tej priliki zatrjeval, da sta bila sv. Ciril in Metod pri Blatnem jezeru revolucijozna in demokrata. Nam Prekmurcem je tak evangelijski zbuja precej veselosti. Govorniki so tudi slavili blagostanje v Prekmurju, kar je seveda želo med ljudstvom odobravanje, češ, prav, da spoznavate naš kruh, toda še bolj prav bi bilo, da spoštujete tudi naše verske običaje, ker bomo v nasprotnem slučaju prekržili liberalne račune. Zato ne razširjajte pri nas listov, ki sramote našo vero in duhovnike, ko niti ne slutite, kako nas rabite. Pri tej priliki je došlo med ljudmi tudi do male demonstracije. Sodnik dr. Grgeč iz Murske Sobotje je hotel za tem popraviti slab vtis predgovornikov, pa je začel pripovedati, kako se je naš regent prestolonaslednik Aleksander ljubeznivo razgovarjal z župnikom Kleklom, pri čemer je v isti sapi vabil Prekmurce na popoldansko sokolsko veselico. Ako so pa gospodje res prijatelji Prekmurcev in župnika Klekla, ki je z dr. Slavičem storil največ za Prekmurje, potem pa naj predvsem opuste v svojih listih napade na našo vero in duhovščino, zlasti še na župnika Klekla. Nikakor pa tudi ne gre, da bi vzvišeno vladarjevo osebo izrabljali v agitacijske namene za svoje veselice. Sploh smo pa mi z našo Kmetisko zvezo in orlovsko organizacijo popolnoma zadovoljni, zato nam tudi ne gre v glavo, kako da so se mogla sokolska vabila z uradnimi dopisi vred razposiljati po Prekmurju. Povemo na ves glas, da pri nas ni za ljuliko ugodnih tal!

Koroške novice.

k Koroška je vstala! — Velikovec, 26. julija 1920. Manifestacija, kakršne slovenski Koročan ni videl, odkar zarašča mah naš knežji kamen pri Gospi Sveti Vest o nameravani odpravi demarkacijske črte je spravila na noge vso Koroško; iz lastne inicijative je zahtevalo ljudstvo shod, da izrazi svoje ogorčenje in jasno in glasno pove, da hoče biti na svoji zemlji svoj gospod! Na samo kratko obvestilo v listih se je zbrala v nedeljo v Velikovcu ogromna množica, nad 8000 ljudi. Prihajali so od vseh strani; neštevilno okrašenih voz, cele trume pešcev iz bližnje okolice, s postaje v Sinčevsi pa so drdrali avtomobili, ki so vozili z vlakom došle množice. Iz Pliberka in okolice jih je bilo okoli 2000, iz Železne Kaple nad 600! Na prostranem Mestnem trgu je mrgolelo ljudstva in še vedno so prihajale nove čete. Igrali sta godbi iz Dobrčevsi in Železne Kaple; navdušenih vzklikov kar ni bilo konca in naše pesmi so se mogočno razlegale po širnem prostoru. Sredi trga je stal oltar; točno ob pol 12. uri se je pričela božja služba, pri kateri je pel oktet ljublj. pevskega društva »Zvone«, ki nam je že prejšnji večer nudil pri koncertu pravi umetniški užitek. — Po božji službi so nastopili govorniki, navdušenje ljudstva je narasčalo; nepopisni so bili prizori, ko je množica na govornikovo vprašanje gromovito povdarjala in prisegla, da hoče glasovati za Jugoslavijo, da nikdar in pod nobenim pogojem ne privoli v odpravo demarkacijske črte! »Nočemo nem. Avstrije, nočemo v našo deželo nemških tatov in roparjev, nočemo nemškega ničvrednega denarja,« je grmelo po velikem trgu. Govorili so dr. Ravnik, župnik Arnovš, gđc. Prusnikova in dr. Müller. Nato se je razvil velikanski izprevod po mestu. Množica je nosila nebroj zastavic; na čelu občin so nosili napisne table. Iz slovenskih hiš so stanovalci pozdravljali množico, nemškutarji so pa zaprli okna in vrata. Popoldne ob 4. uri se je vprizorila še igra »Judež«, sicer pa je ljudstvo polagoma odhajalo, ker je prtilo slabo vreme. — Vsa manifestacija se je izvršila mirno in dostojno. Po shodu je mlad nemščurček našim dekletam zabavljaj, pa so ga brž nagnale, za varna vrata Kandutove hiše, kjer je zažvenketalo par šip. Naj hvali Boga, da je naše ljudstvo še vedno potrpežljivo. Kdor je videl vso veličastno prireditev in opazoval zavednost in navdušenje probujenega naroda, more z zadovoljstvom reči: Koroška je in ostane naša!

— **Napad na vlak pri Grabštanju.** Narodni svet v Labodu je sporočil, da se je dne 25. t. m. zvečer vrnilo 200 Slovencev manifestantov s protestnega shoda v Velikovec. Med vožnjo je bil na vlak poskušen atentat pri Grabštanju, kjer je bila na najopasnejšem kraju proge, ob prepadu v Dravo, položena na tir lesena ovira. Strojevodja je nakano pravočasno opazil in vlak ustavil. V Labodu so aretirali pet oseb, ki jih bodo prepeljali na sodišče v Slovenji gradec. Ena teh oseb je baje krivdo že priznala, druga je pobegnila v Avstrijo.

Celovško pismo.

Celovec, 23. ulija 1920

Še enkrat o lakoti. Kako »izborna« se godi ljudem v Avstriji, ni mogoče boljše opisati, nego če priobčim dobesedno dvo-

je odlomkov iz prošelj, v katerih prosita dva Dunajčana, da bi se jima dovolilo nekoliko časa bivati v Jugoslaviji. Prvi — bančni uradnik z Dunaja pravi (dobesedno po izvirniku): »Ich habe mich Zeit meines Lebens nicht um Politik gekümmert und steht mir jedwede Propaganda vollkommen fern. Ich bin lediglich bestrebt mich endlich einmal wieder satt essen zu können und keinen Hunger leiden zu müssen.« — To se pravi po naše: Ves čas svojega življenja se nisem brigal za politiko in vsako propagandno delovanje mi je tuje. — Prizadevam si edino, da bi se mogel vendar zopet enkrat do siteda najesti, in da bi mi ne bilo treba lakote trpeti.

A drugi pravi: »... und habe nur den einen Wunsch mich satt zu essen und nicht von jeder Mahlzeit hungrig aufstehen zu müssen.«

Po naše: ... in imam le edino željo, da bi se do siteda najedel in da bi mi ne bilo treba vstati od vsake jedi lačnemu.

Res, žalostno se to čita; zato bi bilo koristno, da kaj takega priobči in morda ponatisne te vrste tudi uredništvo lista »Koroško Korošcem«, ki tako rado ponatisne vsako čenčo iz naše polmike. — Tudi za »Freie Stimmen« in za »Kärntner Tagblatt«, celo za uradno »Klagenfurter Zeitung« bi bilo poglavje o lakoti v pasu B, zlasti v Celovcu, hvaležnejše gradivo, nego hujskanje proti Jugoslaviji.

Zadnjo nedeljo so priredili tukajšnji voditelji hujskanjev (Kärntner Landsmannschaft) svoj »Trachtenest«. — Vkljub velikanski reklami je bil obhod podoben — pogrebu. — Neka odlična osebnost višje aristokracije je z žalostjo konstatirala, kako nevhvaležni so tudi nemški Celovčani, ker tega pogrebnege spreveda niso glasno pozdravljali. — I, kako neki? Ali naj kriče zato, da prevpijejo in preglašujejo kruljenje želodca?! — Močno se nam zdi, da bo pa to lačno ljudstvo v doglednem času preglašovalo — sedanje kričanje. — In tako bodi! Fr. K.

Štajerske novice.

Š Cene kruhu v Mariboru so se določile: bel $\frac{1}{2}$ kg težek hlebec 5 K, črn 70 dkg težek hlebec 5 K, žemlje 4.50 do 5 dkg težke 70 vin., kifelci 80 vin. Gostilničarji, kavarnarji in drugi smejo žemlje in kifelce prodajati le 10 vin. dražje, kot znaša določena cena pri peklih. Vsa živila, ki se jih hoče prodajati v Mariboru, se morajo prinesiti na trg, prodajanje po stranskih ulicah in krajih je prepovedano. Vsak na prodaj stavljeni predmet mora imeti označene cene. Prekupovalcem je pred 11. uro nakupovanje živil prepovedano.

Š Cene na mariborskem trgu. Sadržja pripeljejo na mariborski trg zelo veliko. Cene mu niso visoke. Za 1 krono se dobe tri do štiri debele namizne hruške, po šest debelih jabolk, raznovrstne rdeče, rumene in modre slive, marelice in breskve. Nižje vrste sadja pripeljejo na trg sadje-rejci po 2 K kilogram. Branjeveke pa navadno zvišajo popoldne cene za 100 odstotkov. Cena sladkorju v Mariboru je poskočila od 56 na 70 K kilogram.

Š Šolski vlak Slov. Bistrice-Maribor vozi zdaj samo ob pol dveh popoldne iz Maribora v Slov. Bistrico, jutranjega so morali ustaviti.

Š Oddaja električnega toka iz falske elektrarne v Mariboru se prične tekom meseca septembra.

Š Huda gostilničarka. V mariborsko gostilno pri »Zlatem konju« je prišel precej pozno gost, ki bi si ga Lil rad še en požirek privoščil, dasi je bil že v »rožicah«. Gostilničarka ga je pa vrgla vun in ga je s pomočjo natakarice na tleh ležečega z nogami in rokami tako dolgo in »nežno« obdelavala, da ga je moral rešilni voz prepeljati v bolnišnico.

Š Vodovod se je otvoril v Selnici ob Dravi.

Š Grobelno. Marija Stimulak iz Nove Cerke pri Vojniku je služila pri posestniku Janezu Goležu v Grobelnem. Službo je pa brez odpovedi zapustila in odnesla s seboj 360 K vredno obleko.

Š Velik vlom v Trčici pri Vranskem. V noči od 16. na 17. julija t. l. je bilo vlomljeno pri posestniku Antonu Pozniču v Trčici pri Vranskem. Tatovi so odnesli Antonu in Juliji Pozniči raznega blaga v vrednosti 12.300 K.

Š Nevaren tiček ujet. Maks Žvižaj, roj. l. 1896, v Trnovljah, ki so ga radi hudodelstva ropa in tatvine že dve leti iskali, a se je potikal po Češkem in še bogveke po svetu ter je še nedavno ušel na eskorti iz Zagreba v Celje, je bil v noči od 22. na 23. t. m. od orožnika Josipa Gumzeja v Gaberjih aretiran in oddan v zapore okrožnega sodišča v Celju.

Š Otrok se je nataknil na plot. Pri posestniku Kolencu v Sp. Grušovljah pri Sv. Petru v Savinjski dolini je dne 18. julija padla 13 letna hčerka s hruške in se je nataknila na plot. Padla je tako nesrečno na ostrino plotne planke, da ji je ostrina šla pri hrbtu pod ramo skozi truplo in je pri prsih pridrla ven. Otrok je grozno kričal in se zvijal v strašnih mukah. V takem položaju ga je našla lastna

mati. Imela je toliko poguma, da je otroka izpulila s plotu. V ponedeljek, dne 19. julija, je nesrečni otrok še živel, pa zdravnik je izjavil, da ni rešitve.

Š Smrt v ognju je našel v Bočni v Savinjski dolini posestnik Val. Zavolovšek iz Otoka. Požigal je hosto v gozdu, kjer ga je objel plamen in tako hudo obžgal, da ko so ga prinesli domov, je še komaj parkrat zdihtil. Rajni je bil 66 let star, priden in veren mož. Posebno veliko je preplaval flosov na Hrvaškem, včasih v velikih nevarnostih, pa smrt ga je objela v plamenu.

Ljubljanske novice.

lj Seja S. K. S. Z. se vrši danes ob 6. v navadnih prostorih. (k)

lj Krščansko žensko društvo vabi k svoji seji, ki se bo vršila v sredo dne 28. t. m. ob 6. uri popoldne v Jugoslav. tiskarni II. nadstr. levo. Vabljeni so vse odborice in članice društva.

lj Obolje je g. sodni nadsvetnik Veder-njak.

lj Iz gledališke pisarne se nam poroča: Za bodočo sezono je angažiranih večje število prvovrstnih umetnikov za našo opero in dramo. Vsi člani pa stavijo kot pogoj, da pridejo v Ljubljano, preskrbo stanovanja. Oddaja opremljenih sob je sedaj še prepuščena lastnikom stanovanj in drž. stanovanjski urad ne more v tem oziru ničesar ukreniti. Ako se upravi ne posreči dobiti dovolj sob za člane je prihodnja sezona popolnoma izključena. Da pa se sezona 20.-21. omogoči, se obrača uprava Narodnega gledališča do pt. gledališčne publike z vljudno prošnjo, da ji v lastnem interesu priskoči na pomoč, in po možnosti da upravi na razpolago mesečne sobe. Sobe se potrebujejo s 15. avgustom 1920. Uverjeni smo, da bode pt. javnost uvidela v kako težavnem položaju, da se nahaja uprava, in da je bodoča sezona odvisna samo od zadostnega števila razpoložljivih sob ter, da nam bode radevolje pomagala odstraniti Damoklejev meč, kateri visi nad sezono 1920-21. Cenjene ponudbe naj se vpošljejo upravi Narodnega gledališča v Ljubljani (operno gledališče).

lj Športnemu klubu »Ilirija« izrekamo iskreno zahvalo, ker nam je prvi dovolil prost vstop k nogometnim tekmam. Posnemajte! — Invalidi v kr. invalidni šoli za Slovenijo v Ljubljani.

lj Abst. krožek ljublj. učiteljski. V petek, 30. t. m. ob 9. orkestralna vaja v glasbeni dvorani. Ob 10. skupna pevška vaja z orkestrom. Vse člane in članice, ki se udeležijo slavnosti v Prekmurju prosim zanesljivo udeležbe. Obenem naznanjam, da je slavnost radi različnih ovir preložena na nedeljo 15. avgusta. — Podpredsednik.

lj Vnuk išče starega očeta. Newyorški bogataš Edvard Hugetz, ki stanuje v New Yorku 115 Worth Street, je izvedel, da biva njegov 70 letni stari oče Edvard Hugetz baje v Ljubljani. Hugetz je bival prej v Budimpešti, pozneje pa na Dunaju. Kdor o Edvardu Hugetzu kaj ve, naj to naznani policijskemu ravnanstvu v Ljubljani.

lj Čudna manira tržnega stražnika. Prejeli smo: Včeraj dopoldne je vprašal na trgu tržni stražnik K. neko prodajalko, po kakem ceni prodaja fižol. Odgovori mu, da po 6 K, kakor ji je v soboto rekel. Namesto, da bi mirno in dostojno povedal, da je ta dan cena 5 K, je prišel na njo surovo vpiti, da je letel cel trg skupaj. Po našem mnenju tržni stražnik nima pravice, da bi smel nad ljubljanskimi posestniki in prodajalci vpiti in jim delati škandal, marveč njegova dolžnost je, da vljudno in dostojno opozori, ali pa ovadi, druge pravice pa nima. Ako nima toliko olike, potem tudi ni sposoben za tržnega redarja, in naj si poišče kake druge njegovi omiki primerne službe. Pri tej priliki bi tudi nasvetovali, da bi pri določitvi cen moral biti stalen odbor iz producentov in konsumentov, ker le tako bi bilo mogoče cene pravično uravnati, ne pa da bi kar mestni stražniki določevali cene, kakor bi se njim poljubilo. Nekatere stvari bi prodajalci sami od sebe ceneje prodajali, pa ker stražniki določajo višjo ceno, se tudi prodajalci tega drže.

lj Pretep na Karlovski cesti. Sobni slikar Ivan Hudeček se je te dni z neko žensko pred Petančičevo gostilno razgovarjal. Mimo je prišel delavec Josip Golin, ki je žensko pogledal, kar je Hudečka tako razjarilo, da se je sprl z Golinom in sta se nato stepla. Hudega se ni nič zgodilo, samo eden drugemu sta si obleko raztrgala.

lj Karambol z avtomobilom. Na ovinku v Vegovali ulico je podrl avtomobil št. 6701 kolevarja Adolfa Bara, ki je bil ob tej priliki poškodovan na levi nogi.

lj Žepna tatvina. Marjeti Erženovi s Sela pri Žerovnici je bila pri blagajni na glavnem kolodvoru v Ljubljani iz žepa ukradena črna usnjata denarnica, v kateri je bilo 540 kron.

lj Okradeni major. Inženerski major Milorad Milutinović je pozabil v osebnem vlaku svojo s srebrom okovano in z usnjem obšito 500 kron vredno palico. Poizvedbe so dognale, da sta službujoča čistilca voz našla palico v vozu, katero sta

dala nekemu neznanemu moškemu, ki je rekel, da je on v vagonu palico pozabil.

Sodišče in policija.

s Ljubljanski ponočnjaki ne počivajo, četudi glasno ponočevanje na policiji s precej visokimi globami kaznujejo. Po šiški je igral 24. t. m. s harmoniko okoli polnoči desetnik 40. pešpolka A. K. Na policiji je veselo vinjeni mož povedal, da on niti ne ve, s čegavo harmoniko je sviral, vsled česar so mu jo odvzeli. — Po šiški je v isti noči tako razgrajal A. P. iz Medvod, da so ga aretirali, toda tudi na policijski stražnici in v zaporu je še dolgo časa kričal. Zjutraj ob 8. uri se je toliko iztreznil, da je smel iti svobodno na solnce. — S sokolske veselice so šli 26. t. m. ob 2. uri zjutraj domov v Selo in v Moste ključavničar J. N., njegova žena, hčerka in poštni uslužbenec J. P. Med potjo domov so po Zaloški cesti v Vodmatu in po Selu tako peli in vriskali, da so hodili ljudje gledat, kje da gori. — V isti noči je po Zaloški cesti priredil solo koncert z upitjem, petjem in vriskanjem tudi krojač I. G. iz Most. — Elektrotehnični vajenec, 25letni M. Š. je prišel dne 25. t. m. tako sladko ginjen okoli pol 10. ure zvečer domov, da se je valjal pred svojo hišo na Viču po tleh, kričal je in psoval svojo mater. Nabralo se je veliko ljudi, ki so se zgražali nad mladim fantom. — F. S. z Dolenjske ceste je 25. t. m. sladko ginjen ob 1. uri ponoči obležal na cesti na Glincah. V policijskih zaporih se je šele ob 4. uri popoldne toliko iztreznil, da je mogel odjati na Dolenjsko cesto.

s Tatvine v ljubljanski bolnišnici. Dne 4. decembra 1919 je prišel v ljubljansko bolnišnico na obisk k nekemu bolniku Fr. Makovec iz Rateč, kateri je bil zaradi tatvine že petkrat kaznovan. Tam je videl viseti v predsobi suknjo bolnika Dominika Čučija in osem bolniških halj, katere je ukradel in jih odnesel s Čučijevo suknjo iz bolnišnice. Zaradi tatvine osem bolniških halj je bil obsojen Makovec pri okrajnem glavarstvu na tri tedne strogega zapore. Medtem se je dognalo, da je zagrešil Makovec s tatvino v bolnišnici hudodelstvo in ne pregrešek tatvine, vsled česar se je postopanje proti Makovcu obnovilo. Pri deželnem sodišču so Makovcu, ki je med drugim tudi v Gradiški sedel 15 mesecev, prisodili eno leto težke ječe.

s Kritika pevca. Ignacij Gorenc iz Korunove ulice je bil te dni naznanjen, ker je na cesti pel. Dne 24. t. m. ob pol 1. uri ponoči se je pa prišel na policijo pritožiti, češ, da tisti stražnik, ki je njega naznanil, noče zapisati nekaj nočnih pevcev. Ko so Gorenc na policiji poučili, da bo že stražnik storil svojo dolžnost, je Gorenc odšel, na cesti je pa kričal: »Kje je tista p..... pravica, jo bo treba iti s čolnom iskati! Živio republika!« Prej je pa že pri šentjakobskem mostu ob priliki, ko je policijska straža opominjala ljudi, da naj ne pojo, kričal: »Ako se poje, ga kaznujejo za 150 kron, če pa kdo koga ubije, je pa prost!«

s Če bi bil kako zlatino ali srebrnino dobil, bi jo bil tudi vzeti je rekel pri razpravi pred deželno sodnjo v Ljubljani Gašpar Eržen, p. d. Kokrov iz Kroke, katerega so zasačili, ko je bil vlomil na Preski pri Marnovih. Eržen je tudi priznal, da je v Kropi ukradel svojemu delodajalcu Luki Hafnerju železa, žic in žebeljev v vrednosti 1670 kron. Eržen nato pravi: »Delal sem zato tako, ker nas je tudi on ogoľufal in nam je lon abečgal. Pri vsakih 100 kronah nam je izplačal 30 kron premalo!« — Marnova s Preske pove, da je Eržena dobila v hiši. Brskal je po omarah. Vprašala ga je, kje je prišel v hišo. Odgovoril ji je, da skozi vrata. Zaprla ga je v hišo in šla po orožnike. Ko so ti prišli, je Eržen bežal po vrtu. Orožniki so ga nato prijeli. Eržen je bil zaradi tatvin in tepeža že večkrat kaznovan: osem in šest mesecev ječe je že zaradi tatvine dobil. Sodišče je obodilo Gašparja Eržena na deset mesecev težke ječe.

s Vzlic večkratnim opominom s strani policije je vozil na desni strani mesto na levi po Stritarjevi ulici s svojim avtomobilom g. Robert Kolman.

s Podstrešna tatvina. Zidarju Ferdinandu Turku v Hradeckega vasi je bilo ukradeno iz podstrešja več perila v vrednosti 750 kron.

s Ponosen mož. Ključavničar z Ježice se je peljal z vozom, na katerem je bilo več oseb, po Wilsonovi cesti proti Ježici. Ker ni imel voza razsvetljenega, ga je policijski stražnik ustavil, katerega je nahrušil. »Pri m... d... saj nisem razbojnik, da bi me moral kdo za to zapisati, ker nimam svetilke.« Ko ga je stražnik vprašal, kdo da je, ni odgovoril, marveč je ponosno pokazal svojo legitimacijo, rekoč: »Železnikar sem, drugega pa ne povem!« s Tatinska tovaršija. Jože Jagodnik in Milan Kamnar sta ukradla na prigovarjanje Ivana Valeta Ivanu Mohorju iz Loškega potoka nahrbtnik, v katerem je bila ena bluza, sekira in 1 kg koruzne moke. Sodišče je prisodilo Jožetu Jagodniku in Milanu Kamnarju vsakemu po dve, Ivanu Valetu pa šest mesecev težke ječe.

I. slovanski orlovski tabor v Mariboru.

Tabor »Svete vojske« se vrši v ponedeljek, dne 2. avgusta 1920, v Narodnem domu. Pričetek ob 8. uri zjutraj. Govorili bodo: Dr. Matej Justin: Alkoholizem in ljudsko zdravje. Dr. Andrej Gosar: Socializem in alkoholizem. Dr. Franc Kovarčič: Delo za treznost na Štajerskem. Pavao Jesih: Sveta vojska na Hrvaškem. Marija Stupca: Boj zoper nenravnost. Antonija Stupca: Boj zoper surovost. Naprošen bo tudi eden izmed zastopnikov ameriške deputacije, da poroča o prepovedi alkohola v Ameriki. — Vse, ki boste na taboru, prosimo in pozivljemo, da počakate in se udeležite tudi našega tabora! Poslušno pa še vabimo Stajerce, ki imajo najbližje, da pridejo in pokažejo zanimanje za to našo stvar. Kajti baš na Štajerskem Sv. vojska ni najmanj potrebna. — Popoldne ob drugi uri bo na istem mestu zborovanje »Dobrodelnosti«. Poročajo: Župnik Ant. Mrkun: Potreba dobrodelnosti. Župnik M. Strakl: Dobrodelnost na Štajerskem. Nadzornik Fran Lavtižar: Zveza jugoslovanskih dobrodelnih društev. — Udeležite se tudi tega! — Takoj nato sestanek duha »Sine, razgovor o stanovski organizaciji.

Gg. katehetje, ki so se priglasili za mariborsko zborovanje (v petek, 30. julija, ob desetih dopoldne v dvorani društva katol. rokod. pomočnikov), naj bi se odpeljali iz Ljubljane z rednim vlakom že v četrtek ob 10. 41. min. dopoldne, da bi imeli med vožnjo po možnosti informacijski posvet. Do zborovanja bo pa možno priti tudi z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane v petek zjutraj ob 4. uri 15. min.

VOZNI RED

I. Na progi Ljubljana—Maribor vozijo sledeči posebni vlaki:

A. V petek, 30. julija t. l. odhod iz Ljubljane ob 10. uri, prihod v Maribor glav. kol. ob 14. uri 20 min.

B. V soboto, 31. julija t. l. odhod iz Ljubljane ob 4. uri 43 min., prihod v Maribor glav. kol. ob 9. uri 30 min.

C. V soboto, 31. julija t. l. odhod iz Ljubljane ob 13. uri, prihod v Maribor glav. kol. ob 17. uri 30 min.

II. Na progi Zagreb—Maribor vozijo sledeči vlaki:

A. V sredo, 28. julija t. l. odhod iz Zagreba ob 13. uri 10 min., prihod v Maribor ob 19. uri 41 min. Na Zidanem mostu se priklapi temu vlaku skupina voz z 650 dijakih iz Ljubljane, katere pripelje na Zidani most redni vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 14. uri 15 min.

B. V petek, 30. julija t. l. odhod iz Zagreba ob 9. uri 30 min., prihod v Maribor ob 15. uri 40 min.

III. Na progi Grabštanj—Maribor vozi sledeči vlak:

V nedeljo, 1. avgusta t. l. odhod iz Grabštanja ob 1. uri prihod v Maribor ob 4. uri 30 min.

IV. Na progi Lendava—Čakovce—Maribor vozi sledeči vlak:

V petek, 30. julija t. l. odhod iz Lendave ob 9. uri, prihod v Maribor ob 14. uri.

V. Na progi (Wien)—Špilje—Maribor vozi posebni vlak za goste iz Češkoslovaške republike v petek, 30. julija in prihaja v Maribor ob 17. uri.

VI. Na progi Trebnje—Št. Janž vozi posebni vlak:

V petek, 30. julija t. l. odhod iz Trebnja ob 6. uri 37 min. zjutraj, prihod v Št. Janž ob 7. uri 40 min. Ta vlak ima zvezo z vlakom iz Novega mesta, ki prihaja v Trebnje ob 6. uri 34 min. zjutraj.

VII. Na progi Brod—Sisek—Zagreb—Maribor:

V četrtek, 29. julija odhod iz Broda ob 8. uri 30 min. zjutraj, prihod v Sisek ob 16. uri, prihod v Zagreb ob 19. uri, prihod v Maribor 30. julija ob 4. uri 36 min. zjutraj.

Postanek in vstop na vseh postajah.

Glede prihoda in odhoda v vmesnih postajah naj se udeleženci informirajo na posameznih postajah.

Poleg posebnih vlakov bodo ojačeni redni osebni vlaki na progi Ljubljana—Maribor, Zagreb—Maribor, Čakovce—Pragersko, Ljutomer—Maribor, Vrhnika—Ljubljana, Trbiž—Ljubljana, Tržič—Kranj.

Iz Maribora se vračajo posebni vlaki:

I. Na progi Maribor kor. kol.—Grabštanj: 1. avgusta odhod iz Maribora kor. kol. ob 22. uri 5 min., prihod v Grabštanj ob 4. uri 28 min.

II. Na progi Tezno—Ljubljana:

A. 1. avgusta odhod iz Tezna ob 23. uri 58 min., prihod v Ljubljano ob 4. uri 50 min.

B. 2. avgusta odhod iz Tezna ob 24. uri 30 min.

III. Na progi Maribor glav. kol.—Zagreb:

2. avgusta odhod iz Maribora ob 8. uri 12 min., prihod v Zagreb ob 13. uri 30 min.

IV. Na progi Maribor glav. kol.—Ljubljana:

A. 2. avgusta odhod Češkoslovaškega vlaka iz Maribora ob 7. zjutraj. Vlak postane vsled sprejema na vseh postajah. Prihod v Ljubljano ob 11. uri 30 min.

B. 2. avgusta odhod posebnega vlaka hrvaških gostov-izletnikov ob 6. uri 30 min. prihod v Ljubljano ob 11. uri.

V. Na progi Št. Janž—Trebnje:

Odhod iz Št. Janža ob 8. uri 29 min. in pride v Trebnje ob 9. uri 45 min. in ima zvezo na osebni vlak.

VI. Na progi Ljubljana gl. kol.—Jesenice:

Odhod iz Ljubljane 2. avgusta ob 5. uri 17 min. zjutraj, prihod na Jesenice ob 7. uri 21 min. zjutraj.

Posamezne organizacije se vozijo po sledečem voznem redu:

Orli tekmovalci za prvenstvo odhajajo iz Ljubljane v sredo, 28. julija ob 14. uri 15 min. z rednim vlakom.

Orli tekmovalci za oddelke odhajajo v četrtek 29. julija z rednim vlakom ki odpelje iz Ljubljane ob 10. uri 41 min.

Vsi drugi Orli brezpozorno v petek, 30. julija s posebnim vlakom, ki odpelje iz Ljubljane ob 10. uri. Izvzeti so samo Orli novo-meškega, belokranjskega in trebanjskega okrožja, ki vstopijo v petek v Zidanem mostu

v redni vlak, ki odpelje iz Zidanega mosta ob 12. uri 28 min.

Orlice iz Gorenjske, Notranjske in Dolenjske se odpeljejo v petek 30. julija z rednim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 10. uri 41 min.

Druge Orlice se odpeljejo v soboto, 31. julija s posebnim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 4. uri 43 min.

Učitelstvo odhaja v petek, 30. julija z rednim vlakom, ki odpelje iz Ljubljane ob 4. uri 15 min. in prekine vožnjo v Ponikvi ter jo nadaljuje z naslednjim rednim vlakom ob 13. uri 41 min.

Dijaštvo iz Hrvaške odhaja v sredo, 28. julija s posebnim vlakom, ki odpelje iz Zagreba ob 13. uri 10 min. V Zidanem mostu se priklapi temu vlaku skupina voz z dijaki, ki se odpeljejo iz Ljubljane ob 14. uri 15 min.

Pevska zveza »Ljubljana« odpotuje z rednim vlakom v soboto, 31. julija ob 4. uri 15 min. iz Ljubljane.

Glani Jugoslovanske strokovne zveze se odpeljejo s posebnim vlakom v soboto, 31. julija, ki odhaja iz Ljubljane ob 4. uri 43 min.

Vsi drugi udeleženci se odpeljejo s posebnim vlakom, v soboto 31. julija, ki odhaja iz Ljubljane ob 13. uri.

Korošci se vozijo s posebnim vlakom v nedeljo, 1. avgusta. Vlak odhaja iz Grabštanja ob 1. uri in prihaja v Maribor ob 4. uri 30 min.

Posamezne organizacije se vračajo po sledečem voznem redu:

Korošci se vračajo 1. avgusta s posebnim vlakom, ki odhaja iz Maribora-Rače ob 22. uri 15 min. in prihaja v Grabštanj ob 4. uri 28 min.

Gorenjci, Dolenjci in Notranjci se vračajo 1. avgusta s posebnim vlakom, ki odhaja iz Tezna ob 23. uri 58 min.

Vsi drugi udeleženci iz Kranjske in Stajerske se odpeljejo v ponedeljek, 2. avgusta ob 24. uri 30 min. iz Tezna s posebnim vlakom, ali pa z rednim vlakom, ki odhaja iz Maribora glav. kol. ob 3. uri 8 min. in ob 10. uri 13 min.

Udeleženci v smeri Pragersko-Čakovec se vračajo iz Maribora 2. avgusta z rednim vlakom, ki odhaja ob 8. uri 33 min.

Hrvatli se vračajo v ponedeljek 2. avgusta s posebnim vlakom, ki odhaja iz Maribora ob 8. uri 12 min. in pridejo v Zagreb ob 13. uri 30 min.

Hrvatli izletniki na Bled se vozijo s posebnim vlakom, ki vozi iz Maribora v ponedeljek, 2. avgusta ob 6. uri 30 min. in pridejo v Ljubljano ob 11. uri.

Čehoslovaki se odpeljejo iz Maribora ob 7. uri.

Prosveta.

pr Ženska domača obrt na Slovenskem. Bivša Avstrija se je kaj malo brigala za žensko domačo obrt na Slovenskem. Edino za čipkarstvo, ki je dajalo v predvojnem času čipkaricam na Kranjskem in Goriškem za 2.000.000 kron letnega zaslužka — kar je zdaj najmanj 20 milijonov kron vredno, se je nekoliko čipkarških šol ustanovilo. Za drugo žensko domačo obrt se ni brigala, tako je bila do dela pozabljena Belokrajina, akoravno je prosila vsaj za eno šolo — da se otmejo slikoviti narodni motivi; tako so bili pozabljeni kraji, posebno mesta in trgi, kjer so izdelovale pridne roke pester avbe in peče. Osvojili smo se iz stoletnega suženjstva in dihamo zrak zlate svobode. Naša mlada država Jugoslavija ima odprte oči in pravo srce, zato je ustanovila za Slovenijo »Osrednji zavod za žensko domačo obrt«, ki ima svoje učne prostore na Turjaškem trgu št. 3. Tam se učijo sledeče tehnike: kljekljanje in šivane čipke, belo in pisano vezenje, toledo, filet in biserna dela. Učna doba je dvoletna za vsako tehniko, pouk traja od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne za redne učence, katere morajo biti vsaj 14 let stare. Šolnine ni, pač pa dobijo vse učence vse zastoj na razpolago, kar je treba za pouk, torej vse tvorivo in vse učne pripomočke; vendar ostanejo vsi izdelki lasti zavoda. Kadar so učence izvežbane že toliko, da se jim lahko zaupa kako delo, dobijo tudi delo na domu, da v izvanšolskem času lahko izpopolnijo svojo izvežbanost. Tako delo se plača času primerno. Učenkam se bo nudila tudi nadalje potrebna izobrazba v drugih predmetih. Za revne in pridne učence se bo skušalo dobiti nekoliko stipendij, oziroma podpor. Za učiteljski naraščaj se bodo izvežbale inteligentna dekleta, ki morajo biti najmanj 18 let stare, toda brez obveznosti, da se jim služba preskrbi. Ženam in dekletam, katere bi se rade priučile kake tehnike, se bo nudila prilika, da se jim omogoči pouk v gotovih urah kot hospitantke in nudi tako priliko zaslužka doma, kadar cvladajo tehniko. Skrbelo se bo za stalen zaslužek, vsak šport in diletantizem je izključen. Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani je pristopen vsem v mestih in na deželi. Pouk se bo pričel v septembru, kakor na drugih šolah v Ljubljani. Skromna razstava štirimesečnega kurza je pokazala v šolski sobani na Turjaškem trgu št. 3 v II. nadst. dne 30. junija in 1. julija ob 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne izdelke v navedenih tehnikah. Takrat in v začetku šolskega leta je vpisovanje učenc ravno tam. Namen Osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani je, dvigniti stare ženske domače obrti in vpeljati nove modne tehnike in tako dati priliko dela in zaslužka.

pr Ludwig Ganghofer je umrl. V Tegernsee je umrl v nedeljo, dne 25. julija znani pisatelj dr. Ludwig Ganghofer v 65. letu svoje starosti. Zadela ga je kap. Ta mož, ki je med poljudnimi nemškimi pisatelji zelo znana in priljubljena osebnost,

je bil rojen dne 7. julija 1855. v Kaufbeurenu. Spočetka je bil tehnik, a je pozneje opustil to službo. Kmalu za tem, ko je izdal svojo prvo lirčno zbirko, je spisal gorenje bavarsko ljudsko igro »Podobar iz Ammergaua«. To snov je izdelal tudi kot novelo. Nato je spisal še mnogo drugih dramatičnih del, ki jih ne bomo tu naštevati in je postal dramaturg v gledališču na Ringu, ki je pozneje pogorelo. Isti čas pa se je lotil Ganghofer pisanja novel. Spisal je celo vrsto krajših in daljših del, katerih snovi je zajemal iz kmetskega in gozdarskega življenja. Posebno prijetno in verno je opisoval kmetsko življenje; njegove ljudske igre so polne življenja in plastičnosti. Slovencem, ki so brali nemško knjigo, je vsem več ali manj znan. Nekaj njegovih iger se prireja na slovenski jezik; te so nam blizu vsaj toliko kot podobne tirolske igre, če ne še bližje.

pr Začasna nemško-slovenska komisija terminologija kot predloži za bodoči enoten jugoslovanski znanstveni in tehniški slovar začne izhajati 1. avgusta t. l. v Ljubljanskem »Narodno-gospodarskem Vestniku«. Izdajalec in prodajalec jo znanstveno osebje kemičnega inštituta univerze Ljubljana, uporabljati se jo more brez vsakega težkega tona v erbo hrvaščini. Ker je delo velevala za vse naše kulturno in ekonomsko življenje, opozarjamo vse zainteresirane, da si pravočasno preskrbe ta list, kateri izhaja v omejenem številu izdodov.

Cerkveni vestnik.

c Škofijska kronika. Župnija Krško ob Savi je podeljena Leopoldu Turšiču, kaplanu v Smihelu pri Novem mestu.

c Jezuitska kapela: Danes, jutri in v petek se vrši zvečer ob 8. uri kratka tridnevna pobožnost pred godom sv. Ignacija, ustanovitelja Jezusove družbe. V soboto, na praznik sv. Ignacija, zjutraj ob 6. uri slovesna sv. maša z leviti; zvečer ob 8. uri pete lavretanske litanije.

c Zagorje pri Pilštanju. V Zagorju bomo obhajali »Leskovško« tridnevno v čast materi božji Zagorski in obenem otvorili Lurško jamo dne 6. avgusta ob 10. dopoldne. Sprejem romarjev bo v Lurški jami, katere je resnično nekaj izredno lepega v naravi. Vsa krasota narave je v njej. Nato se razvije procesija v romarsko cerkev Zagorsko, kjer bodo gg. misijonarji vodili pobožno tridnevno 6. 7. in 8. avgusta.

c Bagošlov oltarja pri sv. Katarini Na Jakopovo nedeljo, 25. julija, je bil blagoslovljen pri sv. Katarini novi oltar. Blagoslovil ga je kanonik dr. Kimovec. Po blagoslovu je govoril o oltarju F. S. Finžgar vernikom domače in sosednjih župnij in jih popularno uvel v razumevanje umetnosti. Kako je ljudstvo dostopno za tako popularizacijo umetnosti, je najboljši dokaz, da so nad uredi trajajoči govor spremljali z največjo napeto pozornostjo. Med sv. mašo pa so domači pevci pomnoženi z nekaterimi ljubljancami pod vodstvom skladateljice Kimovca peli lepe, težke slovenske kompozicije.

Nesporno je novi oltar pri sv. Katarini s preslikanim prezbitierjem vred velik dogodek v splošni umetnosti sploh in posebej še v cerkveni umetnosti. Ves zamislek (načrt arhitekta Vurnika) je nekaj tako enotnega, kakor ga ni zlepa, pa nekaj čisto novega — samostojnega in samoniklega, da je le veselje. Središče vse ljubke resnobe je tabernakelj. (Po Vurnikovem načrtu ga je izvršil pasar Kregar.) Ko stopiš v cerkev, zažari v blestečem zlatu pred teboj ta skrinja zaveze, shramba Večne mane in osredotoči takoj na tebi misli in verna čustva. Edino pravilno umevanje altarja v živem kontrastu z onimi, kjer to središče prekrichi vsa mogoča navlaka krog tabernakelja in nad njim. Vrata tvorijo križno omrežje na črnem kovinskem dnu. Ali je umetnik, ko je zamislil taka vrata, res bral Cant. 2: »Eu Ipse stat post parietem prospiciens par cancellos?« Vsevidnost božja je izražena z njimi združena z neumljivo skrivnostjo Evharistije. Dekor krog tabernaklja je vinska trta, ki se nad vratici razpne na levo in desno ter zaokroži dve polji, kjer klečita dva dečka (relief) adoranta. Krog odprtine za izpostavljanje Najsvetejšega pa teče niz »malih kruhkov«, simbol bogastva mize Gospodove: Sumit unus — sumunt mille quantum isti — tantum ille. Razpelo nad tabernakljem je delo kiparja Kralja. Umetnina zase. Vse telo mrvice Zveličarja gine v nič — le vsa strnjena bolečina žari v njegovih rokah — v ranah, kakor jih je ohranilo tudi poveljano Kristusovo telo. Na obeh straneh tabernaklja sta nartavka iz belega tirolskega marmorja, polkrožna. Na njih cvete naš nagel, na njegovi večji prepeva tica rajčica, v sredini pa gori alfa in omega na enem, ime Jezusovo na drugem polju. Nekaj čisto novega je to, a vendar takoj začutimo, da je to pravzaprav naše, svojsko naše — slovensko. Zanimivo so tudi svečniki. Majhni so, pa izražajo neko čudovito moč, neko notranjo silo, ki se ne razmahuje na zunaj, ampak išče sile v notranjosti. Govore: »Sveti naj Vaša luč pred ljudmi«, a vedo, da je zato potreba silne moči, ki jo rodi samodpoved in samozatajevanje. — Prostor nad altarijem je zastrt

prav do oboka s sliko sv. Katarine. Okvir ni kam naslonjen — ampak prosto visi iz pod stropa na dveh verigah. Okvir tvori jo palmove veje, ki se nad štirimi stranici romba sklonijo in objamejo kolo sv. Katarine. Ves okvir je simbol mučeništva in zmage. Slika sama (delo ge. Vurnikove) ne predločuje Katarine poveljane v nebeski slavi — ampak Katarino živo, absolutno visoke šole aleksandrijske, ko disputira s filozofi in jih prepričuje ter tudi večino prepriča o zmognosti paganstva. Apologija krščanstva doni s slike — in pa trma zakrknjene duše: »Nočemo ga za kralja!«

Stene v presbiteriju so opisane na presno, po načrtu istega umetnika (slikal Trpin). Vse pester barve, motivi — vse naše. In tako se zlije ves presbiterij z altarjem vred v čudovito harmonijo, da bi človek zapel veselo himno, ko se zagleda v ta umotvor. Nič gotskega mraku, nič romanske resnobe teže — to je vse novo, pa vse ljubo naše: To je izliv slovenske duše.

Ta oltar bo pričal stoterim izletnikom in romarjem k sv. Katarini skozi veke o tem, da imamo svojo kulturo.

Dijaški vestnik.

d Glede četrtinske vožnje po državnih železnicah. Vsi oni dijaki SDZ, ki žele dobiti pri inšpektoratu drž. železnic v Ljubljani vozovnice za četrtinsko vožnjo, naj prihajajo vedno en dan poprej s svojimi prošnjami! Inšpektorat radi preoblikitva z delom nikakor ne more prošnji takoj reševati. Kdor torej misli potovati, naj priinese svojo prošnjo vsaj en dan poprej.

d K I. sestanku »Jugoslov. Katoliške Družbe Lige« v dne 29., 30. in 31. jul. 1920 v Mariboru so osobito vabljeni vsi gg. s ta rešine. Vendar naj se pred zborovanji oglašajo v pisarni JKdL v Mariboru, Cankarjeva ul. Dekliška meščanska šola, da prejmejo »Razpored« (ki je priložen v današnji številki), brez katerega bo k zborovanju vsakomur vstop zabranjen.

d »Slovenske Dijaške Centrale« I. širša odborova seja se vrši v četrtek 29. jul. ob 1. popoldne v Narodnem domu (Kopališna ul. 17) v Mariboru. Udeležbe naj se gotovo vsi člani ožjega in širšega (dopisniki SDC) odbora, od posameznih SO bivši predsednik in predsednik za 1. sem. 1920/21. Vabljeni sta tudi sekretar J. K. D. L in predsednik SDZ. — Spored: 1. Poročilo sedanjega odbora o delovanju pripravljalnega odbora SDC 1. 1919. in nadaljnjih odborov SDC 1. 1919/20. — 2. Poročila dopisnikov SDC. — 3. Poročila predsednikov posameznih SO 1919/20 o delovanju organizacij, kolikor se tiče SDC. — 4. Osnutek jedinstvene organizacije krščanske omladine Jugoslavije in njena pravila. — 5. Volitev novega odbora. — 6. Slučajnosti. — Poročilo naj poda vsak tudi pismeno. — Odbor SDC.

d Odhod iz Ljubljane. Dijaki, ki pridejo v Ljubljano do pol 12. dop., naj izročijo denar za vozne karte v pisarni SDZ, Ljudski dom II., nakar prejmejo ob 1. pop. vozne karte. Zbiramo se pred Ljudskim domom ob 1. pop., nakar odkorakamo skupno na kolodvor.

d Dijaki iz Ljubljane naj se zberejo danes ob 10. dop. v pisarni SDZ v Ljudskem domu v svrhu pojasnil.

d »Razpored« dijaških zborovanj prejmejo danes dijaki, ki odidejo iz Ljubljane, v Ljudskem domu. Drugi jih prejmejo v Mariboru. Nakaznice za hrano prejmejo vsi v Mariboru. Stanovanje bo nakazano vsem po sprevodu danes zvečer v Mariboru.

Turistika in sport.

Dirkači kolesarji, ki se mislijo udeležiti cestne dirke Ljubljana-Velikovec, za prvenstvo Koroške Slovenije, naj se do 27. t. mes. javijo klubu, ker se z istim dnem zaključijo prijave. Natančnejša navodila se bodo izvedela na sestanku dirkačev v četrtek, dne 29. t. m., ob pol 8. uri v klubovi sobi restavracije »Novi Svet«.

Gospodarstvo.

g Nakupovanje plemenske goved v Sloveniji. Te dni se po posebni komisiji nakupuje plemenska živina za Črno goru. V poštev pridejo krave do štirih let, telice od enega leta naprej in bikli v starosti od enega do dveh let. Kupovalo se bo izključno le živino enobarvnih pasem, to je montafonske, pomurske, murške in marijadvorske pasme. Kraji, ki imajo odveč označene živine in kjer bi se lahko računalo vsaj na en vagon živali, naj se prijavijo takoj po pristojni občini ali živinorejski zadrugi na poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani. Predviden je nakup v okolici Sodražice, št. Jurij ob juž. žel. Planine in v velikovškem okraju.

g Razlastitev srednje Evrope. Avstrijski listi poročajo: Angleški River-Syndikat, konzorcij večjih parobrodskih družb, je nakupil 25.000 delnic donavske paroplovne družbe, 50% delnic mažarske rečne in pomorske paroplovne družbe in 3000

delnic severnonemške paroplovne družbe, tako da je rečna plovba v Avstriji, Mažarski in Bavarski popolnoma prešla v angleške roke, daš so bile ponudbe iz Berlina in Belgrada ugodnejše. Avstrijska vlada je, ne da bi vprašala za mnenje narodno skupščino, sprejela veliko nižjo angleško ponudbo za 66.000 funtov. — »Anglo-Danubian Assoziacija«, v kateri so zastopani prvi finančni krogi Londona in ki ima namen, obnoviti gospodarsko življenje v nasledstvenih državah, namerava ustanoviti podružnice v vseh glavnih mestih srednje Evrope.

g Borzna poročila. LDU Belgrad, 26. julija. Valute: 20 dinarski zlati 24.10 do 24.20, angleški funti 68—70, francoski franki 145—150, dolarji 16.60—17.90, italijanske lire 110—115, levi 40.50—42, leji 51—51.25, nemške marke 46—47.25, čehoslovaške krone 38—40, avstrijske krone 11—12. Devize: Pariz 125—128, London 65—67, Berlin 45.50—46, Ženeva 276—280, Dunaj 10.10—10.25, Rim in Milan 92—97. — LDU Dunaj, 26. julija. (ČTU) Devize: Amsterdam 5650, Berlin 445, Bukarešta 0, Curin 2800, Kristijanija 2650, Kodanj 2600, Stockholm 3500. — Valute: nemške marke 443, leji 420, levi 310, švicarski franki 2775, francoski franki 1275, lire 900, angleški funti 625, dolarji 165, carski rublji 290. V prostem prometu: Zagreb 248—266, Budimpešta, plačila v denariju poštne hranilnice 100—111, plačila v žigosanih kronah 100—111, mažarske žigovane krone 100—111, Praga 370—394, Varšava in Krakov v poljskih markah 95—107, čehoslovaške krone, pettisiočaki 372—396, manjši bankovci 373—397, novi dinariji 975 do 1025. — LDU Curih, 26. julija. (ČTU) Devize: Berlin 13.90, Nizojemska 202.50, Newyork 579, London 22.06, Pariz 45, Milan 31.75, Bruselj 46.50, Kodanj 95, Stockholm 125.25, Kristijanija 95, Madrid 91, Buenos Aires 220, Praga 11.75, Belgrad 31.50, Zaoreb 7.80, Budimpešta 3.30, Varšava 3.30, Dunaj 3.40, avstrijske žigovane krone 3.50. — LDU Praga, 26. julija. (ČTU) Devize: Belgrad 271, Zagreb 67.25, Dunaj 26.37. Valute: jugoslovanski dinariji 268, avstrijske krone 25.37. — LDU Zagreb, 27. julija. Devize: Berlin 180—185, Italija 420—430, London 280, Newyork 72—74, Pariz 570—580, Praga 153—155, Švica, 1100—1200, Dunaj izplačilo 39.25—43, Valute: ameriški dolarji 70—73, avstrijske krone 40—43, carski rublji 125—132, napoleondori 325—328, nemške marke 175—182, romunski leji 195—197, italijanske lire 410—425, turška lira v zlatu 350, angleški funti 270—300, čehoslovaške krone 144.

Aprovizacija.

a Goveje meso. Na stojnici Jož. Koprivca se prodaja od danes naprej goveje meso po 20 in 24 K za kg.

a Telečje meso. »Vnovčevalnica za živino in mast« v Ljubljani oddala je za sredo in četrtek t. j. za 28. in 29. t. m. svoja teleta sledečim mesarjem v razprodajo in sicer: Ahlinu, Bizilju, Breclniku, Cuzaku, Dolničar Francu, Dolničar Janezu, Ham Matiji, Ham Mariji, Jesihu, Kastelicu, Kočarju, Kocjanu, Kraševcu, Lebnu, Makovcu, Novaku, Novljanu, Ocvirku, Petriču, Prepeluhu, Prezelju, Rihtar ml., Rihtar star., Selanu, Smoljanu, Škrjancu, Skranjerju, Zajc Ivanu, Zganjar Jožetu po tri teleta, Zganjar Antonu, Zablaku, Zupančiču, Porenti po dve teletji; Janežič Ivanu šest telet; Janežu in Javorniku skupaj 15 telet, Zajc Ivanu 20 telet. Meso se bode prodajalo po 19 K sprednje ter po 20 K zadnje za kilogram. Vsaka stranka dobi največ 1 kg.

Poslano.

Na notico »Poverjeništvu za agrarno reformo v »Slovincu« z dne 25. t. m.

V tekočem letu nisem ne bajtarjem ne posestnikom iz Loškega potoka prodal lesa za strešne deščice, ker sem od letošnje sečnje ves za šindro sposobni les oddal in sicer:

Na prošnjo oo. frančiškanov v Sv. Novi štiti pri Ribnici ves potreben les za pokrivanje iste cerkve za 30.000 komadov šindre — brezplačno.

Ravno tako dal sem za pokrivanje župne cerkve v Loškem potoku lesa za 30.000 komadov šindre brezplačno, dočim sem še le na ponovno prošnjo g. župnika in proti navedbi cene, oddal še 12.5 kub. m posekanega in za mojo žago pripravljenega, najboljšega lesa.

Ako bi g. župnik iz Loškega potoka drugod dobil ceneje les kakor pri meni — bližje so gozdovi kneza Auersperga, cerkveni del, lesna industrijska družba »Tabor« v Loškem potoku, Lesna zadruga istotam, kakor tudi deli imovitih posestnikov in župljanov iz Loškega potoka — gotovo ne bi reflektiral na les iz mojega gozda.

Ing. Anton Rudež, posestnik graščin v Ribnici.

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

Učenec se sprejme takoj za mizarstvo obrt. **Kregar Jakob**, mizarstvo mojster, Vižmarje št. 2, pošta št. Vid.

Hiša v mestu z vrtem, s svinjskim hlevom in kravo se proda. — Vpraša se v upravnistvu pod št. 3030.

Cvetlična semena za jesensko setev kakor cinerarije, nageljčki, levkoje, primule, mačehe itd. v lepi izbiri, jamčeno zanesljivo, se dobe pri **Sever & Komp.**, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 2954

Odičen abiturient sprejme za čas počitnic **meslo domačega učitelja** s prebrano v boljši rodbini. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 3031.

Šivalni stroj za krojača ali čevljarja se proda. — Poizve se pri Šimnoviču, čevljarju, Sv. Petra c. 49.

Mladenka, brihtna se išče za deželo iz poštene kmečke hiše kot pomoč gospodinj pri kuhinji, gostilni event, prodajalni. Plača po dogovoru. One ki znajo šivati imajo prednost. Ponudbe pod »Dobra šola« 3015 na upravnistvo Slovenca.

Obvestilo.

Cenjenim odjemalcem uljudno naznanjam, da ostane trgovina vsled počitnic osonja od 20. jul. do 3. avg. **zaprta.** F. Čuden Sin nasproti gl. pošte v Ljubljani.

Telefonska knjiga za Maribor, Ko-roško, Stajersko in Prekmurje izide v kratkem času. Dotične cenj. tvrdke, ki želijo oddati inserate v to knjigo naj blagovoliijo vposlati naslov na Anončni in informacni zavod Vedež, Maribor, Gregorčičeva 6, tel. 132.

Uzgojiteljica

k dvema deklicama se takoj sprejme. **Adolf Hauptman**, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 39.

Gostilno

s primernimi zraven spadajočimi stanovanjskimi prostori, v Ljubljani ali najbližnji okolici, vzamem za več let v najem. Eventuelno bi kupil manjšo hišo, v kateri se nahaja vpeljana gostilna. Ponudbe pod »M. J. 1920« na upravnistvo „Slovenca“. 2961

PRIRODNI

malinov sirup

z rafinadnim sladkorjem okuhan, se dobi po najnižji dnevni ceni v poljubni množini. Nadalje se dobe tudi ekstrakti za umetne soke itd.

Srečko Potnik, Metelkova ulica LJUBLJANA

(poprej zaloga Mengiške pive).

Krojaška tvrdka

K. Pučnik

Ljubljana, Sodna ulica št. 3

naznanja, da se je lastnik iste zopet

povrnil

z orožne vaje in se cenjenim odjemalcem vjudno priporoča.

Koruza

za krmo K 300- za 100 kg

se dobi dokler prosta pri tvrdki Jos. Zidar, Ljubljana.

Kupi se

2 do 4 **točila** z razdaljo kom. 76 cm,

tračnice za poljske železnice.

Ponudbe je poslati na tvornico

»Bosna« d. d. v Sijakovcu kod

Bos. Broda.

Brezov les

kupuje: Tovarna lesnih žoljev v Tacnu pod Šmarno goro.

Opeko

Zidno in strešno

oddaja na vagone

F. & A. UHER, Ljubljana.

Brzjavlj: Uheršped. — Telefon 117.

Na prodaj sta 2 lepa dobra konja, ter jedna molzna breja krava. Poizve se v Ljubljani, Poljanska cesta št. 55. 3016

Kurja očesa in obtisnjence operira izučeni, športni maser **Ivan Pele** v Ljubljani, Hirska ul. 31 (Podbojeva hiša).

Nekaj pohištva se radi selitve proda. Poizve se od 10. do 12. ure Rimska cesta 7/II, hišna vrata 12.

Uredništvo lista **Edinost** v Chicagi išče izurjenega

linotipista

Slovenca. Plača 40 dolarjev na teden, šurno delo, nad-ure posebej plačane. Naslov: **Edinost Publ. Co Chicago, Ill.** U. S. America.

GONILNE JERMENE

nudi »DRAVA«, lesna trgovska in industrijska deln. družba, Maribor.

M. Kuštrin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 20. Telefon št. 470.

prilporeča Avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

Pozor!

K. WORSCH - MARIBOR

Gospodska ulica št. 10.

Veletrgovina z manufakturnim blagom.

Priporoča svojo bogato zalogo po jako znižanih cenah.

Milena dr. Sušnikova roj. Kaučič naznanja potrtim srcem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njen preljubljeni soprog, oziroma brat, svak in stric gospod

dr. VIKTOR SUŠNIK

odvetnik v Pliberku

dne 26. julija t. l. ob 6. jutraj po šesttedenskem trpljenju podlegel posledicam zavrtnega napada.

Pogreb pokojnikov vrši se v sredo dne 28. t. m. ob 11. dopoldne iz mrtvašnice na Pobreškem pokopališču v Mariboru.

Maribor, dne 26. julija 1920.

Gospa **Ida Mally** roj. **Pollak** naznanja v svojem imenu in v imenu svojih sorodnikov tužno vest o smrti njih iskreno ljubljene soproga, oziroma očeta, starega očeta, brata, tasta in svaka, gospoda

Karla B. Mally

veleindustrija

ki je danes ob 5. uri popoldne po dolgem, mukapolnem, z veliko udanostjo nosečem trpljenju, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 74. letu svoje starosti v Gospodu zaspal.

S tem je končalo dela- in uspehovpolno življenje, nehalo je biti požrtvovalno, zvesto in plemenito srce.

Zemski ostanki dragega pokojnika se bodo v četrtek, dne 29. t. m. ob 5. uri popoldne v hiši žalosti v Tržiču blagoslovili, ter na tukajšnjem pokopališču v lastno rakev k večnemu počitku položili.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi v Tržiču.

Tržič, dne 26. julija 1920.

Ida Mally rojena **Pollak**, soproga. — Emil, Alfonz, Elza Gismann, Ana, Mici Herrmann, Ida, otroci. — Marija Röger, Ivan, Lambert, Julija Engelsberger, sestre in bratje. — Otmar Gismann, Karol Herrmann, zetje. — Willy Mally roj. pl. Ury, sinaha. — Otmar, Erich, Erna, Harald Gismann, Hugo in Ingeborg Herrmann, Kurt Mally, vnuki.

LANA TEKSTILNA TOVARNA

družba z o. z.

Zgoše 27, p. Begunje, Slovenija

začne v kratkem z izdelovanjem nogavic, volnenih jopičev, svitrov in različnih drugih pletenin iz bombaža in volne.

Sprejema naročila za jesensko in zimsko sezijo.

Kupuje vsako množino domače in inozemske oprane očje volne.

Prva jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje na Bregu pri Ptujju

je pričela z izdelovanjem torbic in drugega galanterijskega blaga iz naj-finejšega usnja. — V zalogi ima tudi prvovrstne gamaše lastnega izdelka. — Naročila se izvršijo po najnižjih cenah.

Prvovrstne

šivalne stroje

ter

kolesa, plašče, cevi

priporoča

IGN. VOK, LJUBLJANA

Sodna ulica 7.

